

Mali rječnik govora Jakovlja

Fijan, Petra

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:579631>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial 4.0 International](#)/[Imenovanje-Nekomercijalno 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

Petra Fijan

MALI RJEČNIK GOVORA JAKOVLJA

Diplomski rad

Zagreb, svibanj 2020.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

Petra Fijan
MALI RJEČNIK GOVORA JAKOVLJA
Diplomski rad

Mentor rada:
prof.dr.sc. Đuro Blažeka

Zagreb, svibanj 2020.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	4
SUMMARY	5
UVOD	6
1. OPĆINA JAKOVLJE	7
1.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I DEMOGRAFSKE ODREDNICE	7
1.2. JAKOVLJE U PROŠLOSTI.....	8
1.3. DVORAC JAKOVLJE.....	11
1.4. POZNATE OSOBE OPĆINE JAKOVLJE	13
1.5. POVIJEST ŽUPE.....	13
1.6. NARODNI OBIČAJI	15
1.6.1. <i>STOGODIŠNJA FAŠNIČKA TRADICIJA U JAKOVLJU</i>	15
1.6.2. <i>SVADBENI OBIČAJI U JAKOVLJANSKOM KRAJU</i>	16
1.7. RAZVOJ OBRAZOVANJA.....	18
1.7.1. <i>KRATKA POVIJEST ŠKOLSTVA OPĆINE JAKOVLJE</i>	18
1.7.2. <i>OSNOVNA ŠKOLA DANAS</i>	20
1.8. UDRUGE.....	20
2. TEMELJNE JEZIČNE OSOBINE GOVORA JAKOVLJE	22
2.1. STRANE RIJEČI U GOVORU JAKOVLJA.....	24
2.1.1. <i>HUNGARIZMI U GOVORU JAKOVLJA</i>	24
2.1.2. <i>GERMANIZMI U GOVORU JAKOVLJA</i>	25
3. MALI RJEČNIK GOVORA JAKOVLJA	27
4. FRAZEMI U GOVORU JAKOVLJA	81
ZAKLJUČAK.....	85
LITERATURA	86
IZJAVA O IZVORNOSTI DIPLOMSKOG RADA	88

SAŽETAK

Jakovlje je naseljeno mjesto i istoimena općina u Zagrebačkoj županiji. Smješteno je podno sjevernih obronaka Medvednice i udaljeno je 27 km od Zagreba i 9 km od Stubičkih toplica. Općinu čine naselja: Jakovlje, Igrišće i Kraljev Vrh. Općina se proteže na površini od 35,7 četvornih kilometara i broji oko 4000 stanovnika.

Stanovništvo je orijentirano na poljoprivredu, tekstilnu i metaloprerađivačku industriju.

Prvi tragovi naseljenosti potječu iz prapovijesti. U srednjem vijeku plemićki je posjed bio u sklopu velikoga susedgradsko-stubičkoga vlastelinstva. Kao posjed Jakovlje se prvi puta spominje 1546. godine kada ga kupuje Jakov Sekelj iz Ormoža.

Najznačajniji kulturni spomenik u Jakovlju je dvorac Sixta koji se prvi puta spominje 1681. godine kao kurija. Dvorac je u nekoliko navrata dograđivan i svoj konačni izgled dobio je nakon 1880. godine. Dvorac pripada spomenicima treće kategorije i svoje ime je dobio po posljednjem vlasniku iz plemenitaške obitelji Sixta. 1993. godine dvorac je pretvoren u kiparsku koloniju sa parkom skulptura.

Govor jakovljanskog kraja pripada kajkavskom narječju hrvatskog jezika. Svrstava se u zagorske govore.

U svojoj podjeli kajkavskoga narječja na dijalekte Mijo Lončarić u knjizi "Kajkavsko narječje" (1996) govor Jakovlja svrstava u bednjansko-zagorski dijalekt (nazvan i središnje-zagorski). Taj dijalekt pokriva šire područje u kojem se nalaze, među ostalima, i Bednja, Ivanec, Sveti Križ Začretje, Zlatar, Stubica i Šestine.

Ljubav prema zavičaju i želja za očuvanjem tradicijskog govora naveli su me da istražim posebnosti govora Jakovlja i prikazem bogatstvo baštine jakovljanskog kraja. U radu ću prikazati rječnik jakovljanskog govora u kojem će biti napisane riječi koje sam sakupila uz pomoć obitelji i mještana Jakovlja. Kako bi što vjernije prikazala govor Jakovlja uz svaku riječ ide i rečenična potvrda.

Ključne riječi: Jakovlje, smještaj, povijest, govor, rječnik

SUMMARY

Jakovlje is a village and municipality of the same name in Zagreb County. It is located at the foot of the northern slopes of Medvednica and is 27 km from Zagreb and 9 km from Stubička toplice. The municipality consists of settlements: Jakovlje, Igrišće and Kraljev Vrh. The municipality covers an area of 35.7 square kilometers and has about 4000 inhabitants.

Population is oriented towards agriculture, textile and metalprocessing industries.

The first traces of settlement date back to prehistoric times. In the middle ages, the noble estate was part of the great neighbouring - stairway. As the property of Jakovlje was first mentioned in 1546. It was bought by Jacob Sekelj from Ormož.

The most important cultural monument in Jakovlje is the castle of Sixta, which was first mentioned in 1681. as a curia. The castle was upgraded on several occasions and its final appearance was given after 1880. year. The castle belongs to third-category monuments and is named after the last owner from the noble family Sixta. In 1993. the castle was transformed into a sculptural colony with a park of sculptures.

The spoken language of the Jacobite region belongs to the kaikavian dialect of the croatian language. It is referred to as Zagorje speeches.

In his division of kaikavian dialects, Mijo Lončarić in the book "Kaikavian Dialect" (1996) classifies the speech of Jakovlja as the bednjan-zagorje dialect (also called the central zagorje). This dialect covers the wider area in which they are located, among others, bednja, Ivanec, Sveti Križ Začretje, Zlatar, Stubica and Šestine.

My love for my homeland and my desire to preserve traditional speech led me to explore the peculiarities of the Jakovlje speech and to show the richness of the heritage of the Jakovljee region.

In my master's thesis i will present a dictionary of Jakovlje speech that will contain the words i have collected with the help of the family and locals of Jakovlje. In order to present the spoken language of Jakovlje as authentic as possible, there is also a verbal affirmation.

Keywords: Jakovlje, accommodation, history, speech,dictionary

UVOD

Tema moga diplomskoga rada je Mali rječnik govora Jakovlja. Budući da živim u Jakovlju u kojem žive i moji roditelji i u kojem se govori kajkavskim jakovljanskim govorom, koji moja obitelj njeguje, kajkavština je dio mog odrastanja i način života. Svijest o važnosti očuvanja izvornog govora, posebice izumrlih i zaboravljenih riječi, i svijest o očuvanju narodnih običaja i tradicije kraja u kojem živim bili su veliki poticaj za izbor teme diplomskog rada. Također, veliki poticaj pri odabiru teme bio je kolegij Kajkavsko jezično blago, na kojem nam je prof. Đuro Blažeka približio svu vrijednost kajkavskog dijalekta, kao i dijalekta općenito.

U svome diplomskom radu na početku donosim geografski položaj općine Jakovlje, povijest Jakovlja, župe i obrazovanja, narodne običaje, te neke udruge. Nakon toga opisane su temeljne jezične odrednice jakovljanskog govora. Uz pomoć obitelji i mještana općine, prikupljeno je više od 500 riječi te napisan mali rječnik govora Jakovlja. Rječnik sadrži riječi koje se i danas koriste, ali i one koje padaju u zaborav. Svaka riječ je zapisana tako da se uz nju nalazi rečenična potvrda iz koje je vidljivo u kojem kontekstu se riječ upotrebljava. U rječniku su zapisane i neke frazeologije koje su specifične za jakovljanski kraj. Uz njih je također zapisana rečenična potvrda.

Iako je Jakovlje malo mjesto ono obiluje bogatom kulturnom poviješću, te vrijednim narodnim običajima i zanimljivostima. Na sreću u Jakovlju postoje udruge s mladim ljudima koje rade na očuvanju tradicije i izvornog jakovljanskog govora. Upravo ovim radom i ja želim doprinijeti očuvanju baštine i govora svojega kraja. Smatram da pisanjem rječnika govora Jakovlja doprinosim njegovom kulturnom i leksičkom čuvanju, što je i cilj ovog diplomskog rada.

1. OPĆINA JAKOVLJE

1.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I DEMOGRAFSKE ODREDNICE

Jakovlje je mjesto koje se nalazi u Zagrebačkoj županiji. Općina Jakovlje smještena je podno sjevernih obronaka Medvednice, a zauzima površinu od 35,7 četvornih kilometara što je oko 1,2 % ukupne površine Zagrebačke županije. Općinu čine tri naselja: Jakovlje, Kraljev Vrh i Igrišće. Susjedne su općine Bistra, Luka te grad Oroszlavlje. Općina se nalazi nadomak Hrvatskog zagorja, a od Zagreba je udaljena 27 km. U blizini se nalaze glavne prometnice koje vode prema Sloveniji i željeznička pruga Zagreb-Zabok-Varaždin. Prometno je povezana cestom, a do najbliže željezničke stanice u općini Luki od središta mjesta općine Jakovlje ima pet minuta vožnje automobilom. Općina Jakovlje gravitira prema glavnom gradu Zagrebu. Proučavajući reljef, njegove elemente i dinamiku, Josip Roglić (2007) u knjizi Fizičko geografska obilježja Zagreba i okolice navodi kako općina Jakovlje spada u sjeverozapadno podgorje Medvednice, u srednji dio podgorja ili sektor Kraljev Vrh te ima lepezast oblik. Uočljive su tri vrste reljefa: naplavne ravnice u zapadnom dijelu, ravničarski kraj s manjim brežuljcima u središnjem dijelu, te brežuljkasti krajevi ispod zapadnih obronaka Medvednice. Reljefni položaj omogućuje razvoj poljoprivrede, od čega je najzastupljenije vinogradarstvo, povrtlarstvo i stočarstvo.

Prevladava umjerena kontinentalna klima s toplim ljetima i umjereno hladnim zimama, povremeno sa snježnim padalinama. Nema izrazito sušnih niti vlažnih razdoblja.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine općina Jakovlje je imala 3.930 stanovnika, od čega u samom Jakovlju 2.572 (Zakon o popisu stanovništva, kućanstva i stanova u Republici Hrvatskoj 2011.godine,2010). Prosječna starost je 41,5 godine.

U Zagrebu je 1866. godine izašao „Miestopisni riečnik kraljevinah Dalmacije, Hervatske i Slavonije“ urednika Vinka Sabljara. Iz rječnika saznajemo da je u mjestima Jakovlje, Igrišće i Kraljev Vrh bilo ukupno 1705 stanovnika. (Općina Jakovlje, 2020) To je ujedno bio i prvi službeni popis stanovništva.

1.2. JAKOVLJE U PROŠLOSTI

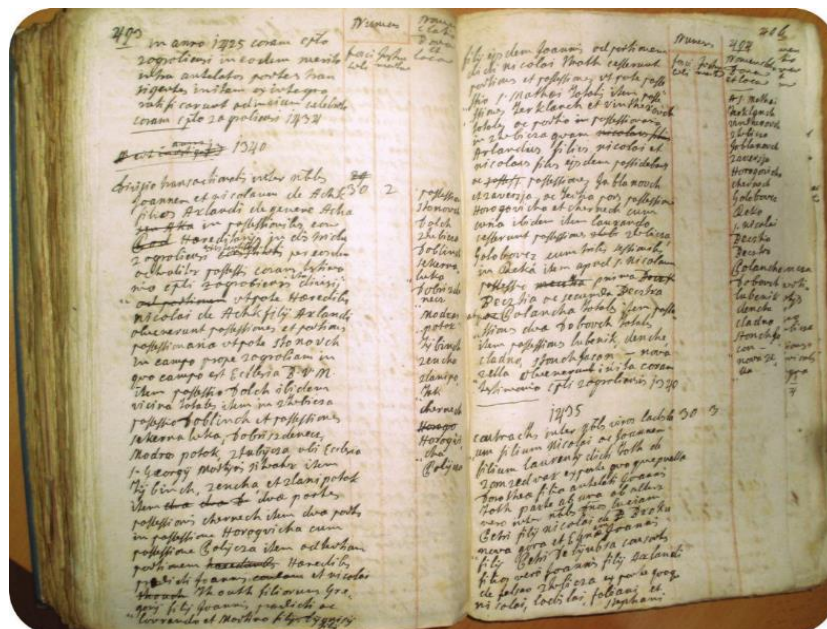
Iako je Jakovlje maleno mjesto a, nekadašnje selo, ono ima vrlo zanimljivu prošlost.

„Povijest Jakovlja usko je povezana sa prošlošću susedgradskog, odnosno susedgradsko-stubičkog vlastelinstva jer se ovo naselje tijekom srednjeg i ranog novog vijeka nalazilo sastavu ovog veleposjeda.“ (Lalić i Hutinović, 2013, str. 6).

Može se pretpostaviti da je ime sela Jakovlje motivirano antroponimom odnosno da je nastalo od kršćanskog imena Jakov i to možda prema sv. Jakovu apostolu čiji je kult u razvijenom i kasnom srednjem vijeku bio jedan od najomiljenijih među kršćanskim pučanstvom zapadne Europe, kako među pripadnicima elite tako i među vjernicima iz siromašnijih društvenih slojeva. (Ladić i Hutinović, 2013)

Prvi vlasnici susedgradsko-stubičkog vlastelinstva bili su članovi obitelji Ača koji se od 1340-tih nazivaju Toth.

Selo Jakovlje se prvi puta spominje 1340. godine u ispravama koje je zagrebački kaptol kao vjerodostojno mjesto sastavljao za slavonske, hrvatske i ugarske velikaše, a prilikom teritorijalnog dijeljenja velikog susedgradsko-stubičkog vlastelinstva.

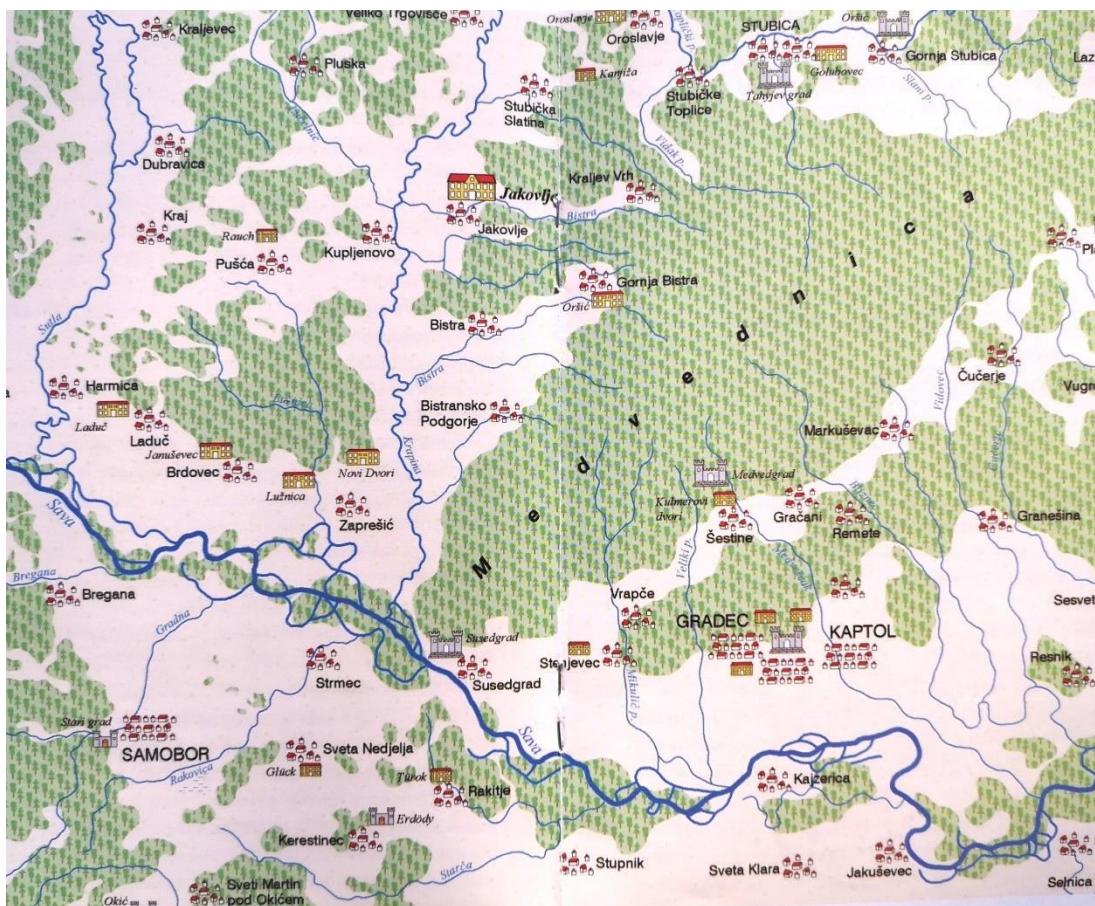

Slika 1. - Isprava iz 1340. godine sa najstarijim spomenom sela Jakovlja (prijepis iz 18. stoljeća, Arhiv HAZU u Zagrebu, sign. I.d.7., fol. 495-496) (Hutinović, 2013)

Kao i druga sela susedgradsko-stubičkog vlastelinstva i Jakovlje je često mijenjalo gospodare jer su magnati, odnosno vlasnici ovog alodija, pripadnicima nižeg plemstva dijelili pojedine manje dijelove veleposjeda, odnosno sela i zemlje, a u zamjenu za vazalni odnos koji se obično sastojao u vojničkoj konjaničkoj službi.

O povijesti Jakovlja u 16. stoljeću podatke pružaju porezni popisi dike i popisi poreza desetine. Osim o visini poreznih opterećenja navedeni popisi pružaju i uvid u redosljed plemića – vlasnika Jakovlja te neke druge povijesne podatke. Iz tih izvora izlazi je da 1546. godine Jakov II Sekelji (Szekely) od Ormoža Jakovlje kupio od dvorjanika arpadske biskupa Toma i Grgura iz Donje Stubice te se te godine prvi puta Jakovlje spominje kao posjed. (Ladić i Hutinović, 2013)

U 17. stoljeću Jakovlje postaje samostalno vlastelinstvo, i prvi put se spominje 1681. godine kao Curia de Jakovlje. Jakovlje je kroz povijest promijenilo brojne vlasnike pa je tako bilo vlasništvo obitelji Oršić, Gottal, Rauch, Josipović i Kronfeld.

Slika 2- Karta sa prikazom Jakovlja i šire okolice sa prikazom naselja i važnijih kurija (Hutinović, 2013)

U 18. stoljeću obitelj Oršić u Jakovlju gradi dvorac koji je kasnije u više navrata dograđivan te je promijenio više vlasnika i postao prepoznatljivim simbolom Jakovlja.

U velikom potresu koji je 1880. godine pogodio Zagreb ostavio je tragova i u Jakovlju gdje je uništena crkva u Kraljevom Vrh.

U 20. stoljeću dvorac postaje vlasništvo obitelji češkog industrijalca Sixta po kojem i danas nosi ime. Nakon Drugog svjetskog rata dvorac i imanje su nacionalizirani.

Stanovništvo Jakovlja aktivno je sudjelovalo u antifašističkoj borbi, izravno putem Jakovljanskog omladinskog bataljuna ili neizravno pomažući partizanski pokret. Zbog toga Jakovlje je preživjelo i velika civilna stradanja, a tijekom ustaške odmazde 30.12.1944. godine spaljeno je više od 300 kuća i gospodarskih objekata i ubijeno 29 osoba, te je velik broj stanovnika odveden u koncentracione logore. (www.jakovlje.com)

Tijekom domovinskog rata velik broj mještana uključio se u obranu domovine, a četvorica su izgubila život u borbenim djelovanjima.

Jakovlje je kroz sedam stoljeća bogate povijesti preživjelo niz promjena te je 24.4.1993. godine postalo važno općinsko središte sjeverozapadnog dijela Zagrebačke županije u čijem su sastavu još naselja Igrišće i Kraljev vrh.

*Slika 3 Grb Općine Jakovlje Izvor: The Flags and Arms of Modern Era – Autor Željko Heimer
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/hr/4/45/Jakovlje_%28grb%29.gif – 01.04.2020.*

1.3. DVORAC JAKOVLJE

Najznačajniji kulturno-povijesni spomenik Jakovlja je barokni dvorac Sixta koji pripada trećoj spomeničkoj kategoriji. Dvorac je krajem 18. stoljeća vjerojatno izgradila hrvatska plemićka obitelj Oršić koja je bila vlasnik Jakovlja.

Kao vlasnici Jakovlja spominju se i Gotali, plemićka, a u 18. stoljeću i barunska obitelj u Varaždinskoj županiji. Obitelj Gotal izumire u 18. stoljeću, te nakon njih u posjed Jakovlja dolazi obitelj Rauch dr. Nyek, podrijetlom iz Erdelja. (Projekt Wiki dveri, n.d.)

Kraće vrijeme, Jakovlje su posjedovale i velikaške obitelji Josipović (turopoljski plemići) i Kronfeld. U 20. stoljeću vlasnik dvorca i 140 jutara okolnog zemljišta bila je obitelj Sixta, industrijalci češkog podrijetla.

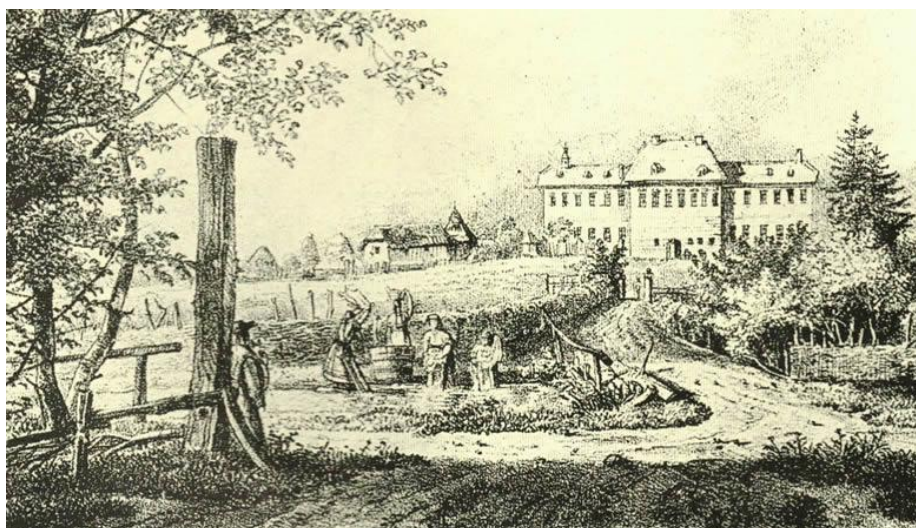
Dvorac je izgrađen usred naselja na umjetnom humku kojeg su kmetovi izgradili tako što su prenijeli zemlju iz blizine stvorivši ribnjak na mjestu iskapanja.

Prvotno je izgrađen kao jedno krilni dvorac a u prijelaznom razdoblju iz 18. u 19. stoljeće dograđena su mu bočna krila. U trećoj fazi izgradnje u drugoj polovici 19. stoljeća dvorac dobiva fasadnu dekoraciju i altanu u pročelju te oblik portalnog otvora što djeluje raskošno i podsjeća na europske dvorce. Ovi elementi su vjerojatno nastali nakon potresa 1880. godine. (Projekt Wiki-dveri, n.d.)

Razvoj vrtne arhitekture zagorskih dvoraca započinje u 17.st. U 18.st. javljaju se barokni vrtovi, a u 19. nastaje nekoliko tipova perivoja: pejzažni ili engleski, romantičarski, a pred sam kraj stoljeća nastaje historicistički perivoj nizina.

U tom je stilu organiziran perivoj na posjedu dvorca Jakovlje.

Na grafici iz 1826. godine perivoja nema, pa se smatra da je nastao između 1826. i 1862. godine.

Slika 4 Litografija Dvorca Jakovlje - <http://www.jakovlje.com/najstariji-poznati-crtez-jakovlja/> - 1.04.2020.

Nakon Drugog svjetskog rata dvorac i imanje su nacionalizirani, te su u dvorcu smješteni škola i učiteljski stanovi. Godine 1972. selo Jakovlje prodaje dvorac kako bi se dobivenim novcem dovršila gradnja nove škole. Dvorac kupuju HDLU i ULUPUH i predaju ga na korištenje umjetnicima te i danas nekoliko umjetnika tu ima svoje ateljee. (Projekt Wiki-dveri, n.d.)

1979. godine sjeverno krilo dvorca stradava u požaru a u potres 1990. srušen je dimnjak, središnji dio krova i cijelo lijevo krilo. Dvorac i park su unatoč raznim inicijativama umjetnika koji djeluju u dvorcu danas su u dosta lošem stanju te je potrebna njihova temeljita obnova. (Projekt Wiki-dveri, n.d.)

1993. godine u dvorcu je održana prva kiparska kolonija kojoj je sudjelovalo 5 kipara. Kolonija se u međuvremenu pretvorila u značajnu smotru umjetničkog stvaralaštva, a padina i livada ispred dvorca postali su jedinstven park skulptura. (Župan, 2006)

„Impresivni jakovljanski park skulptura daje ovom zagorskom selu novi kulturni sadržaj, turističko-kulturnu vrijednost koja u nj privlači ljubitelje umjetnosti iz zemlje i inozemstva.“(Župan,2006, str.11)

Od 2002. godine Ministarstvo kulture Republike Hrvatske obnavlja dvorac prema planovima Miljenka Matasa i pod nadzorom Konzervatorskog odjela Uprave za zaštitu kulturne baštine u Zagrebu, te u cijelosti snosi troškove obnove. Projekt obnove cijelog dvorca uključuje izgradnju sjevernog krila dvorca, obnovu stolarije, fasade i perivoja dvorca. (Projekt Wiki-dveri, n.d.)

1.4. POZNATE OSOBE OPĆINE JAKOVLJE

Najpoznatije osobe koje su bile iz današnjeg područja općine Jakovlje bili su uglavnom borci iz Narodnooslobodilačke borbe. Najpoznatiji među njima bili su Marko Belinić, Ivan Brcko, Marko Šimunić i Ivan Krkač koji je bio proglašen narodnim herojem. Popis poginulih boraca Narodnooslobodilačke borbe s područja općine Jakovlje objavljen je 1981. godine u knjizi Hrvatsko zagorje u revoluciji. (Općina Jakovlje,2020) U Jakovlju i Kraljevom Vrhu postoje spomen ploče na kojima se nalaze imena boraca.

Od poznatih osoba još se ističe Ljudevit Josipović (1863.-1944.), turopoljski župan rođen u Jakovlju, za čijeg su župovanja pokrenute brojne akcije i izgrađeni objekti za potrebe javnih službi u Velikoj Gorici. (Općina Jakovlje,2020)

Juraj Pušek (1854.-1906.) župnik i pisac, rođen u Kraljevom Vrhu. Zapamćen je kao župnik, izvrstan propovjednik i pisac. Poznat je kao prvi urednik sarajevske „Vrhbosne“ u kojoj se nalaze njegovi brojni radovi. (Općina Jakovlje,2020)

Branko Tuđen rođen je 1950. godine u Igrišću. Djeluje kao novinar, urednik, publicist i športski djelatnik.

1.5. POVIJEST ŽUPE

Jakovlje je dio župe Kraljev Vrh.

Župa Kraljev Vrh smjestila se na sjevernom obronku Parka prirode Medvednica. Župa je osnovana 1789. godine, za vrijeme vladavine austrijskog cara i hrvatskog kralja Josipa II. te zagrebačkog biskupa Maksimilijana Josipa Vrhovca. (Iz zapisa pokojnog vlč. Matije Prepelića, bivšeg župnika župe Kraljev Vrh, objavljenog u Glasniku Općine Jakovlje, travanj 1997. godine.). Još iz davne 1667. godine spominje se prva kapela Sveta Tri Kralja u Kraljevom Vrhu. Bila je sagrađena od drveta, a kasnije joj je dozidan jedan toranj s jednim zvonom. Kao prvi župnik spominje se Antonius Gelović Dalmatinac koji je službovao 26 godina. Trošnu drvenu kapelu zamijenila je gradnja nove crkve 1879. godine koju je godinu iza zadesio snažan potres u kojem je stradala crkva i župni dvor. Obnova je trajala pet godina, do 1885. godine.

Sadašnja crkva ima tri oltara: glavni oltar sa slikom Svetih Triju Kraljeva, lijevi sa slikom Srca Marijina i desni sa slikom Preobraženja Gospodnjega. Glavni blagdani u župi su: 6. siječnja, kada se slave zaštitnici župe Sveta Tri Kralja, 6. kolovoza slavi se blagdan Preobraženja Gospodnjeg, a prvu nedjelju iza blagdana Tijelova slavi se Posvetilo crkve.

U samom mjestu Jakovlje postoji mala kapela Svete Doroteje. Sagrađena je 1910. godine. Nalazi se na uzvisini pored ceste koja povezuje Jakovlje s glavnom prometnicom. Galić (2017) navodi da se prije izgradnje kapele na mjestu nalazila starija crkvice s okolnim grobljem. Groblje je kasnije pretvoreno u vinograde. Za gradnju nove kapele zaslužan je župnik Ivan Hrastovčić. U kapeli se danas ističe glavni oltar sa svetohraništem u svetištu. Slika sv. Doroteje, po kojoj je kapela nazvana, nalazi se u desnom dijelu svetišta. Svake subote u kapeli se moli krunica, a u nedjeljnim misama svira se na organu.

Slika 5. Kapela Svete Doroteje u Jakovlju – Današnji izgled

<https://www.facebook.com/digitalni.zavicaj/posts/903249140032549/> - 01.04.2020.

1.6. NARODNI OBİČAJI

1.6.1. STOGODIŠNJA FAŠNIČKA TRADICIJA U JAKOVLJU

Fašničke tradicije po cijelom području Hrvatskog zagorja imaju dugu povijest. Običaji koji su se njegovali, vezani za fašnik prenosili su se iz generaciju na generaciju uz neke izmjene, ovisno u kojem vremenu su se održavali.

Tradicijska povorka koja je sačuvana do današnjeg vremena je povorka maškara u kojima se ponekad našlo i po stotinu stanovnika.

Nikola Bonifačić Rožin objavio je rad *Folklorno kazalište u južnom dijelu Hrvatskog zagorja* u časopisu *Narodna umjetnost* (1974). Autor je tu opisao i neke fašničke običaje vezane uz jakovljanski kraj. Prema Bonifačić Rožinu (1974) u razdoblju poslije prvog svjetskog rata povorka maškara kretala se iz Jakovlja prema Donjoj Bistri i vozila je fašnika koji je u Jakovlju bio od slame. Prvi su bili braća Kovači, svirači. U razdoblju nakon drugog svjetskog rata opet se vozio fašnik u povorci od Jakovlja prema Donjoj Bistri. Tada im je vođa bio gostioničar Fingula, Franjo Solenički koji je imao ulogu „general“ jašući na konju. Povorka maškara sadržavala je razne motive, a neki od njih bili su: policija, doktor s ambulantom, televizijsko snimanje, pop koji blagoslivlja vragove i sl. Nakon toga dolazile su maškare koje su imale zastave od rubaca, te su bile obučene u narodne nošnje. U povorci je uvijek bio sudac koji osudio fašnika da bude spaljen. Autor u članku navodi da se fašniku sudilo jer je „ostal stari dečko „, te ga nazivaju Jožek.. Uz njega se sudilo i Bari što se nije udala. Njih se palilo na Pepelnicu. S vremenom su o ovaj običaj uvedene neke novosti. S vremenom se promijenio i sastav povorke. U Jakovlju maškare prikazuju svatove: mladence, kumove i ostale sudionike svadbe. Svi su obučeni u narodne nošnje, a mladenku igra muškarac. Svatovi imaju zastavu od rupca koja na vrhu ima jabuku s ružmarinom. Obilazak maškara po kućama u Jakovlju se naziva „teranje lanjskog duga“. Po dolasku u kuću maškare bi govorile: „Dobar dan, mi smo došli po lanjski dug“. Po dolasku maškare bi zaplesale „repu“, kako bi repa u ovoj godini bila debela. Ova tradicija plesa i dolaska po „lanjski dug“ sačuvala se sve do danas.

Slika 6 Fašnik u Jakovlju 1984: Fašnička povorka

<https://www.facebook.com/digitalni.zavicaj/photos/a.147204985636972/378024855888316/?type=3&theater> 01.04.2020.

1.6.2. SVADBENI OBIČAJI U JAKOVLJANSKOM KRAJU

Svadbovanje i svadbeni običaji imaju dugačku tradiciju u Hrvatskom zagorju, pa tako i u jakovljanskom kraju. Ivana Domitran u radu *Svadbeni običaji Hrvatskog zagorja* (2011) opisala je specifične običaje vezane za svadbovanja. Elemente zagorske svadbe opisala je na primjeru svadbe Dragice Jakopić i Stjepana Domitrana iz Martinišća pokraj Zlatara.

Nikola Bonifačić Rožin objavio je rad *Folklorno kazalište u južnom dijelu Hrvatskog zagorja* u časopisu *Narodna umjetnost* (1974). U svome radu autor opisuje neke svadbene običaje koji su vezani za jakovljanski kraj. Autor tako opisuje svadbene dramske igre koje su se izvodile nakon svadbene večere. Igre su se izvodile pred mladencima kako bi se zabavili mladenci i ostali svatovi. Poznatije igre su „melin“, „mrtvac“, „prodaja vina“, „fotograf“. Postoji još jedan narodni običaj vezan za svadbe, a to su maškare koje dolaze na svadbu izvana, nakon svadbene večere. To su većinom poznanici mladenaca, a maskirani su na različite načine prema vlastitom izboru.

Maškare su na svadbi redovito plesale. Autor navodi kako su takve maškare u Jakovlju na svadbu dolazile „s pismom“ u kojem piše kako su došli izdaleka, da su vidjeli svjetlo u kući, pa su došli vidjeti što se događa. To pismo bilo je duhovitog sadržaja i čitalo se naglas, a nakon čitanja maškare bi pred svima zaplesale.

Autor u članku opisuje neke od igara. „Melin“ je igra koja je karakteristična za područje Jakovlja. U njoj sudjeluje predmet (mlin) i živi čovjek. Jedan od igrača legne potrbuške na klupu, a u rukama ima poklopce koje drži pod klupom. Igrača i klupu pokrije se plahtom. Između nogu igraču se stavi metla da strši u zrak. Drugi igrač je mlinar koji metlu vrti „kao da mlin melje“. Igrač koji tada leži tada lupa poklopcima „kak da melin ide“. U Jakovlju je bio običaj da mlinar na svadbi nosi brašno okolo da pokaže svatovima kako je dobro samljeveno. Dok bi pokazivao brašno puhnuo bi kako bi ubijelio nekog od svatova. On prodaje mlin i pogađa se s kupcem.

Nikola Bonifačić Rožin zabilježio je u Jakovlju 1970. godine kazivanje gostioničara Franje Soleničkog :

Predavanje melina

Melin melje. Neko se javi od gosti da pita :

- *Jel' je taj melin za prodati ?*
- *- Je, za prodati, idemo se pogađati.*

I onda oni lupaju se po rukama i govore cenu.

- *Kaj ceniš za melin ?*
- *Sto forinti.*
- *Dam ti pedeset forinti. Jel uopće taj melin radi ?*

Mlinar vudre melin sa ščapom, i on počne delati.

Nešće ih potrusa :

- *Dajte si popite kupicu vina, bute se prije pogodili!*

Oni piju i dalje se pogađaju. U igri sudjeluju i svatovi, svaki nešto dobaci.

(Jakovlje, 1970, kazivao Franjo Solenički, gostioničar, rkp.INU 879.)

Većina ovih običaja vezana za svadbovanje danas je nestala. Maškare su se na svadbama pojavljivale sve do unatrag deset godina.

Nikola Bonifačić Rožin proučavajući svadbene običaje, na dar je dobio fotografiju koja prikazuje mladenku i mladenca u Jakovlju, oko 1900. godine.

Slika 7 Najstarija poznata svadbena fotografija iz Jakovljanskog kraja -

<https://www.facebook.com/digitalni.zavicaj/photos/a.147204985636972/251951818495621/?type=3&theater> - 1.4.2020.

1.7. RAZVOJ OBRAZOVANJA

1.7.1. KRATKA POVIJEST ŠKOLSTVA OPĆINE JAKOVLJE

Početak školstva u jakovljanskom kraju vezan je za daleku 1842. godinu, kada je osnovana drvena škola u Kraljevom Vrh. Prvi učitelj bio je crkveni orguljaš Georgio Hervoj. U školi je tada bilo 46 učenika.. Školu su pohađali učenici iz okolnih mjesta: Strmca, Pile, Slatine, Jakovlja i Igrišća. Veliki potres koji se dogodio 1880. godine ošteti je školu, nakon čega je trebalo započeti s izgradnjom nove. Nova škola je završena 1884. godine. U samom mjestu Jakovlje, u Topličkoj ulici sagrađena je nova škola, 1903. godine. Pohađalo ju je 129 učenika. Zgrada škole se kasnije prenamijenila u tvornicu konoplje.

Razvoj školstva u mjestu Igrišće započinje 1930. godine. Kao prvi učitelj u tamošnjoj školi spominje se Petar Žmak. U razdoblju nakon drugog svjetskog rata u školu u Igrišću dolazi bračni par Magdica i Franjo Novak koji su dali veliki doprinos u Igrišću. Škola nije djelovala kao pučka četvero razredna već kao narodna šestogodišnja.

Novakovi su dali veliki doprinos kulturno-prosvjetnom životu Igrišća, te se za vrijeme njihova službovanja razvila omladinska organizacija, vatrogasno društvo, te kulturno-umjetničko društvo. Tradiciju Novakovih nastavlja par učitelja Zorica i Ivica Vrhovec. U njihovo vrijeme škola djeluje kao četverogodišnja područna u sastavu matične Osnovne škole Jakovlje. Treći bračni par koji dolazi u školu Igrišće 1968. godine bili su Barica i Ivan Drobec. Ubrzo nakon toga potpuno se obnovila školska zgrada, igralište i ograda. Za vrijeme učitelja Drobec dogodio se niz aktivnosti koje su doprinijele razvoju mjesta, te se mnoge zasluge opravdano pripisuju njima. Tako je Večernji list 1984. godine objavio članak o učiteljici Barici Drobec „Baričina pedagoška poema“ članak se može pronaći u Osnovnoj školi Jakovlje. (Proksima – udruga za edukaciju i razvoj)

U Jakovlju je 1956. godine oformljena škola u dvorcu (kuriji). Nastava se tamo odvijala sve do 1973. godine kada je izrađena nova školska zgrada, na mjestu današnje škole.

Slika 8 Dvorac Sixta – Osnovna škola Ivan Krkač 1958. - 1.4.2020.

<https://www.facebook.com/digitalni.zavicaj/photos/a.147204985636972/945880685769394/?type=3&thter>

Škola je 1980. godine dobila nagradu „Ivan Filipović“ za obrazovanje dviju slijepih djevojčica. To je bio prvi slučaj inkluzije slijepe djece u redovito odijeljene. (Osnovna škola Jakovlje, n.d.)

1.7.2. OSNOVNA ŠKOLA DANAS

Matična škola danas se zove Jakovlje kao i mjesto. Školi pripadaju dvije područne škole Igrišće i Kraljev Vrh. U školskoj godini 2019./2020. u matičnu školu, zajedno s područnim školama pohađa ukupno 326 učenika. U matičnoj školi nastava se za učenike od petog do osmog razreda izvodi u dvije smjene, a za učenike nižih razreda samo u jutarnjoj smjeni. U područnim školama nastava se izvodi samo u jutarnjoj smjeni.

1.8. UDRUGE

U društvenom životu Jakovlja bitnu ulogu imaju razne udruge građana. One daju bitan doprinos provođenju raznih programa iz područja kulture, sporta, socijalne i humanitarne djelatnosti, zaštite okoliša, te drugih područja od interesa za opće dobro. Jedna od najaktivnijih jakovljanskih udruga je Kuburaško društvo Tri kralja. Društvo organizira niz aktivnosti u želji za promicanjem starih običaja. Tako svake godine održava tradicionalno kuburaško sprepucavanje na koje dolaze kuburaška društva iz cijele Hrvatske. U cilju očuvanja povijesnih simbola općine, te obogaćivanju turističke ponude Kuburaško društvo Tri kralja je 2019. godine proglašeno Počasnom stražom općine Jakovlje.

Žene Jakovlja aktivne su u društvenom životu te kroz udruhu Dora kontinuiranim radom daju veliki doprinos poboljšanju kvalitete života u zajednici. Od njihovih projekata svakako treba izdvojiti organizaciju čitaonice u Jakovlju te uređenje parka u središtu Jakovlja.

Na području općine djeluje nekoliko sportskih društava od kojih treba istaknuti Taekwondo klub Jakovlje u kojem je svoj sportski put započeo Marin Hlad, danas član Hrvatske taekwondo reprezentacije i višestruki državni prvak.

U Jakovlju djeluju i tri dobrovoljna vatrogasna društva. Uz gašenje požara, asistencije kod drugih nesreća i uvježbavanja vatrogasnih vještina dobrovoljna vatrogasna društva nizom aktivnosti postaju nositelji kulturnog života u svojim mjestima. Vatrogasni domovi bitan su dio društvenog života gdje se mještani okupljaju na raznim skupovima, priredbama i zabavama. veliku ulogu lokalna vatrogasna društva imaju u

radu s mladima odlazeći u škole i vrtiće te upoznajući najmlađe s radom vatrogasaca. Sakupljajući povijesne vatrogasne premete aktivno su uključeni u očuvanje povijesti zajednice u kojoj djeluju. (Općina Jakovlje, 2020)

2. TEMELJNE JEZIČNE OSOBINE GOVORA JAKOVLJE

Govor Jakovlja i njegove okolice spada u kajkavsko hrvatsko narječje. Ivšić (1996) u svojoj knjizi jezik Hrvata kajkavaca iz 1936. godine ističe da se kajkavski akcenat razlikuje od štokavskog i čakavskog.

„Kajkavski se akcenat, upravo čitava artikulacija glasova obično razlikuje od štokavske i čakavske. Kajkavski je govor dobio od nekih epitet “slatki“. (Lončarić 2006, str.134)

Navodi kako je glavna razlika između štokavske i čakavske akcentuacije s jedne strane i kajkavske s druge strane, što je metatonijski akcenat u kajkavskom dijalektu puno običniji nego u štokavskom i čakavskom. Tako Ivšić navodi kako se kajkavski govori, prema akcentu mogu podijeliti na dvije veće grupe: konzervativnu i revolucionarnu. Konzervativna grupa čuva staru, osnovnu akcentuaciju tipa *posêkel* – *posekli*, a revolucionarna grupa karakteristična je po tome što se u njoj stara akcentuacija promijenila s obzirom na mjesto akcenta i s obzirom na intonaciju. Prema geografskom prostiranju Ivšić je jakovljanski kraj, kao i cijelo zagorje nazvao zagorsko-međimurskim.

Pri podjeli kajkavskog narječja na dijalekte Lončarić (1996) u svojoj knjizi Kajkavsko narječje navodi kako kajkavsko narječje ima petnaest dijalekata. Lončarić u knjizi jakovljanski kraj posebno ne spominje, ali iz karte vidimo da isti spada u bednjansko-zagorski dijalekt (nazvan i središnjozagorski dijalekt). Lončarić također navodi kako kajkavski leksik nije dovoljno istražen. Pojedine kajkavske riječi zabilježene su vrlo rano u latinskim ispravama, no više njih susrećemo u glagoljaškim tekstovima. Prvi kajkavski tekstovi pojavljuju se tek u 16. stoljeću. U kajkavštini je zanimljiva i pojava leksema koja se ne nalazi drugdje u slavenskom svijetu:

„Takve riječi mogu biti trojake. Prvo su tuđice, koje su od susjednih jezika ušle samo u kajkavštinu. Drugo su, s obzirom na naš interes zanimljivije, neologizmi, nove tvorevice, izvedenice i složenice, nastale od starog slavenskog materijala, koje se pojavljuju ili se mogu pojaviti na ograničenom i malom području nekog jezika, pa samo i u jednom malom mjesnom govoru. Najzanimljivija je treća skupina koju čine stari slavenski leksemi koji su se sačuvali u kajkavštini, odnosno u kojem dijelu njezinom dijelu govora. Takvi se leksemi mogu tada nazvati arhaizmima, prežicima.“ (Ivšić, 1996; str 49)

Na kajkavski jakovljanski govor, kao i na svaki govor danas, snažno djeluje standardni jezik iz škola, radnih mjesta mještana, jezik s televizije i ostalih medija. Kako Jakovlje gravitira prema Zagrebu, većina mještana, mladih i djece odlazi u Zagreb na posao, školu i fakultete pa je utjecaj standardnog jezika neupitan. Pišući diplomski rad i sakupljajući riječi od mještana naišla sam na vrijedne članke i literaturu u kojima se mogu pronaći vrijedni dokazi starog, jakovljanskog govora. Istražujući literaturu naišla sam na članak u kojem su zabilježene stare narodne pjesme iz područja Jakovlja. Jednu takvu prenosim ovdje u cijelosti:

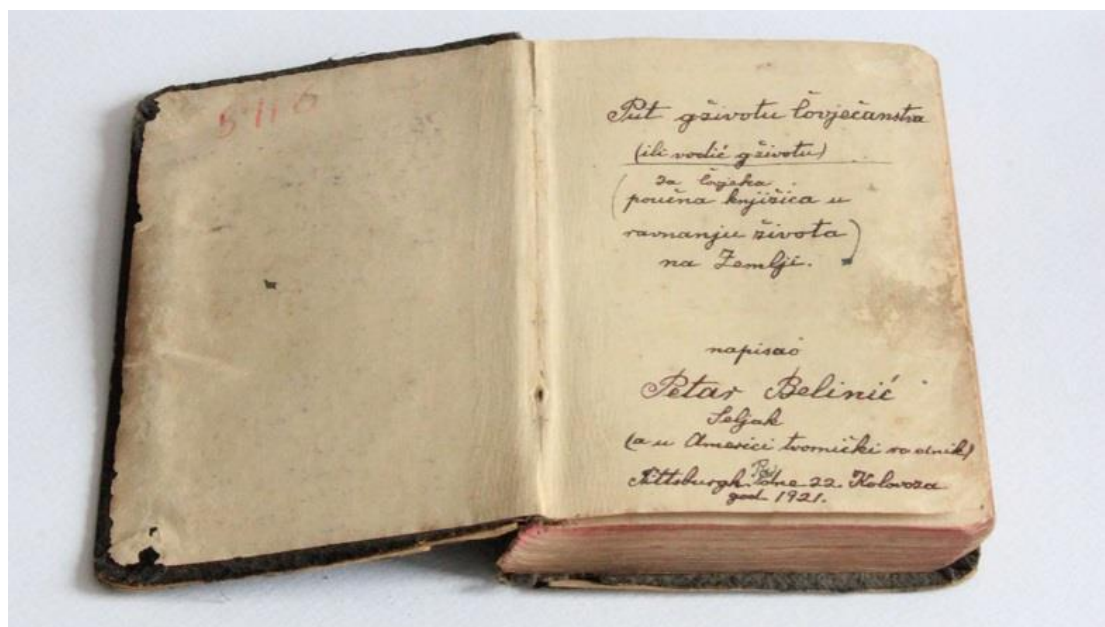
Zapis: Rezika Breko rođ. Janton. Rođena 1904. u Kraljevu Vrh:

Kindeno nebo zvezdama,

široko polje s ovcima,

ovce pastira nemaju.

Istražujući govor Jakovlja naišla sam na staru knjižicu „Put g životu čovječanstva“ autora Petra Belinića iz 1921. godine. Autor je za samu knjigu napisao da je „za čovjeka poučna knjižica u ravnanju života na zemji“ (Belinić, 1921). U knjizi se mogu pronaći neke stare kajkavske riječi. Knjižica se čuva u Župnom uredu Kraljev Vrh.

Slika 9 Knjiga „Put g životu čovječanstva“ autora Petra Belinića iz 1921. godine

<http://www.jakovlje.com/put-zivotu-covjecanstva-petar-belinic-2017/> - 01.04.2020.

2.1. STRANE RIJEČI U GOVORU JAKOVLJA

U kajkavskom govoru, pa tako i u jakovljanskom govoru imamo riječi stranog porijekla. Sve riječi koje su preuzete iz nekog stranog jezika nazivaju se posuđenicama. Posuđenica je „svaka riječ stranoga podrijetla, bez obzira na stupanj njezine prilagodbe i bez obzira na njezin standardni, odnosno substandardni jezični status.“ (Turk, 2013:45)

Barić i drugi autori navode kako je strana riječ svaka riječ koja ne pripada leksiku nekog jezika, a postaje posuđenicom kada se njome koristi govornik toga jezika, te se više ne doživljavaju kao strane riječi. U leksikologiji posuđenice se dijele na tudice, prilagođenice i usvojenice. (Barić i sur., 1991:281)

Lončarić navodi:

„Kajkavštinu karakterizira znatan broj germanizama i ungarizama, što je uvjetovano geopolitičkim razlozima – bliskošću s tim jezicima i životom u istoj državi“. (Lončarić, 1996. strana 138)

Istražujući govor Jakovlja naišla sam na neke riječi koje svoje korijene imaju u stranim riječima mađarskog, a ponajviše njemačkog jezika.

2.1.1. HUNGARIZMI U GOVORU JAKOVLJA

Pišući ovaj rad i sakupljajući stare riječi uvidjela sam neke sličnosti između pojedinih riječi i riječima iz mađarskog jezika. U nastavku navodim neke primjere tih riječi, kako se koriste u jakovljanskom govoru, a uz njih navodim originalnu mađarsku riječ, te standardno književno značenje.

- betežni *prid.*, betežnik *m.* (**beteg**)- *bolestan, bolesnik*
- gumb *m.* (**gomb**) – *dugme*
- kraljuš *ž.* (**klaris**) – *ogrlica*
- oblok *m.* (**ablak**) – *prozor*

2.1.2. GERMANIZMI U GOVORU JAKOVLJA

Sakupljajući stare riječi, uz sličnosti s riječima mađarskog podrijetla, naišla sam na riječi koje svoje korijene vuku iz njemačkog govornog područja što je i logički jer je njemački u razdoblju od 1849. do 1860. godine bio službeni jezik u Hrvatskoj.

Tako su brojni germanizmi prodrli u ljudski govor, posebno u kajkavsko narječje. U nastavku navodim primjere, njemačku riječ od koje je posuđenica došla, te standardno književno značenje.

- ajncug sr. (**der Anzug**) – odijelo
- afinger ž. (**der Aufhänger**) – vješalica
- beštek m. (**das Besteck**) – pribor za jelo
- ceker ž. (**der Zecker**) – torba za kupovinu
- ciferšljus m. (**der Ziehverschluss**) – patentni zatvarač
- cug m. (**der Zug**) – vlak
- dinstati gl. (**das Dünsten**) – pirjati
- drot ž. (**der Draht**) – žica
- farceg m. (**das Feuerzeug**) – upaljač
- fajrunt pril. (**der Feierabend**) - kraj
- farba ž. (**die Farbe**) – boja
- fasovati gl. (**fassen**) – „dobiti svoje „
- fašnik m. (**der Fasching**) – maskembal, poklade
- gajnk m. (**der Gang**) – hodnik
- grunt m. (**der Grund**)- zemljišni posjed
- gvijrc m. (**das Gewürz**) – alkoholno piće od vode i meda
- hohštapler m. (**der Hochstapler**) – umišljena osoba
- kelner m. (**der Kellner**) - konobar
- kinderbet m. (**das Kinderbett**) – dječji krevet
- klofati gl. (**klopfen**) – isprašivati tepihe
- kragljin m. (**der Kragen**) – ovratnik
- kuplung m. (**die Kupplung**) - kvačilo
- lafra ž. (**die Larve**) - maska
- lojtra ž. (**die Leiter**) – ljestve
- penzlin m. (**der Pinsel**)- kist
- rikverc pril. (**rückwärts**) – unatrag

- šajba sr. (**die Scheibe**) – *staklo*
- šnajder m. (**der Schneider**) – *krojač*
- šparet m. (**der Sparherd**) – *štednjak*
- štrik sr. (**der Strick**) – *uže*
- štumpf ž. (**der Strumpf**) – *čarapa*
- šuster m. (**der Schuster**) – *postolar*
- vekerica ž. (**der Wecker**) – *budilica*

3. MALI RJEČNIK GOVORA JAKOVLJA

A

- **ačiti** *gl. spavati.*

* Već je pune vure! Ajde, ideme ačit.

- **afinger** *ž. vješalica.*

* Daj si obesi rubaču na afinger da ti se ne zgužva inače buš zgledala kak da te krava žvakala!

- **ajmpideklin** *m. jastuk za novorođenčad.*

* Kupili smo ajmpideklin za dijete da sneha ima kad rodi. Viš' kak vrijeme leti, brze bu to došle.

- **ajncug** *sr. odijelo.*

* Ivek je ščere išel v Zagreb. Videla sem ga na ljese. Sigurne si je išel kupiti ajncug za svadbu.

- **ajnpren juha** *ž. prežgana juha.*

* Nemrem te više poslušati kak kukaš da ti je zlo! Idem ti skuhati ajnpren juhu. Bu ti lježe od nje.

- **ambrela** *m. kišobran.*

* Si videl kak ide črne od severne strani. Zemi si ambrelu kad ideš od doma, izgleda da bu padalo.

- **auzmeš** *pril. ponovno.*

* Auzmeš, miješaj ponove, pak si neke spetljaj s kartami!

B

- **babica** *ž. odrasla ženska osoba.*

* Si videl negde babicu? Već ju pol vure iščem, nigde je nema, ni na dvorišću, ni v štaglju!

- **bandera** ž. *električni stup*.

* Vjutre je v dućanu bil susedov Ivek. Tak je visoki kak bandera, za dvije glave je vekši od mene.

- **banja** ž. *kanta za mast*.

* Moral mi buš iti masti nametati v banju. Neznam jel' bum imijela za zafrig speći.

- **bažulj** m. *grah*.

* Najbolje da sutra bažulj skuham kad buju došlji težaki. Ak' ga bu ostale, imeli ga bume za dva dana.

- **becikljín** m. *bicikl*.

* Kam si si to hitil becikljín? Misiš da ti ga bum ja spravljala? Nuovoga nebuš bome dobil!

- **bedača** ž. *glupača*.

* Poglej kak puše vani, a ova bedača je prešla gola od doma! Ni vintericu si nije zela!

- **bedasturiri (se)** gl. *ponašati se neozbiljno*.

* Naj' se bedasturiti, već imaš preveć ljijet!

- **bešteć** m. *pribor za jelo*.

* Kaj bume kupilji Nadice za svadbu ? Najbolje da je zememo pošteni bešteć. Pitanje kaj bu od svojih sirota dobila.

- **betežen** pril. *bolestan*.

* Ivek je sigurne betežen. Cijeli dan nije štel niš jesti i same leži, kak bogec.

- **blago** sr. *krupna stoka*.

* Brze bu kmica, ideme po blage na pašu.

- **blazina** ž. *dio posteljine na koji se liježe*.

* Kak mi je mehka postelja od kak spim na one blazine kaj mi je babica dala

- **blješči (se)** *gl. sjajiti (se).*

* Oprala sem sve pode po hiži. Sad se sve blješči kak je čiste.

- **bogec** *m. siromak.*

* Sused Joža je tak propal. Zgledi kak kakev bogec, kak da nema kaj za jesti.

- **bormeš** *uzv. zaista.*

* Bormeš je istina da je Ivka ostavila Jožeka! Čul sam vjutre v gostione, svi su se o tomu spominjali.

- **borovinje** *sr. borovina.*

* Dolje ispod hiže je tak guste borovinje da su to strahi. Morame to poseći inače se bu svakakva živina tam nakotila.

- **božji ognjec** *m. cvijet nevena.*

* Trebale bu pobrati božje ognjece dok nisu si ocveli.

- **brajda** *m. stupovi oko kojih se penje vinova loza.*

* Brze bumo išli brat, grozdje na brajdi je već počelo zrijeti.

- **breja** *ž. krava koja nosi mlado.*

* Nemam cajt, moram iti v štalu pogledati blago. Im' znaš da nam je Šarka breja.

- **brenta** *ž. posuda za nošenje grožđa.*

* Ljetes je bila dobra berba. Brali smo dvajst brenti grojzdja. Kad se zmislím kak je lani bile slabe, mam mi se plače.

- **brohati** *gl. kašljati.*

* Jel' čuješ kak brošeš. Baš ti je trebalo ščere lunjati okolo. Same mi treba da upalu pluć dobiš!

- **buča** *ž. bundeva.*

* Pajceki nemaju više kaj za jesti. Zemi kola, ideme na njivu pobrati one buče.

- **bušpica** ž. *posuda u koju se u crkvi ubire novac za vrijeme mise.*

* Imaš kaj sitne penez? Idem vjutre v cirkvu k meše, da imam za bušpicu.

C

- **cajger** ž. *kazaljka na satu.*

* Taj cajger stalne na istom mestu stoj!. Kad god poglejem tri vure su.

- **cajt** m. *čas, vrijeme.*

* Moram iti na posel, nemam cajta za tvoje bedarije!

- **canjek** m. *prnja, krpa.*

* Pod je sev moker od tvoji škornji. Kaj si ih nemreš očistiti prije nek v hižu dojdeš!
Sad ljepe zemi canjek i zbriši pod!

- **capa** ž. *šapa.*

* Cucek ima sve cape zamazane. Takev mi sigurne nepe vu hižu, to si naj' misljiti!

- **cartati (se)** gl. *umiljavati se.*

* Niš se naj cartati, nisi ti više mala pucica!

- **cediljka** ž. *cjedilo.*

* Napravila sem friški sir. Deni ga na cediljku, bume ga za večeru jeli.

- **ceduljica** ž. *komadić papira za bilježenje.*

* Zemi si ceduljicu i napiši kaj moraš kupiti, inače buš pak pozabila, kak i saki put!

- **ceker** ž. *torba za dućan.*

* Daj mi ceker donesi, moram iti v dućan.

- **cendrati** gl. *zanovijetati, na granici plača.*

* Cijele jutre cendraš po hiži. Bolje ti bi bile da se ideš vučit nek da hodiš za menu i cendraš. Kak da imaš pet ljet!

- **ciferšlus** *m. zatvarač na hlačama.*

* Strgal mi se ciferšlus na hlačam. Jel' mi moreš ti to popraviti ilji moram iti k šnajderice?

- **cifrati se** *gl. kititi se.*

* Kaj nemaš pametnijeg posla nek se cifrati? Bolje hižu počisti!

- **cigaretlin** *m. cigareta.*

* Tak si me rasrdil da se sva tresem! Moram si vužgati jednoga cigaretlina da se smirim.

- **cimer** *m. bor.*

* Naj duge biti vu gostione, treba prirediti cimer za kindanje.

- **cinkuš** *m. zvono.*

* Izgleda da je krenul sprovod, čuje se cinkuš z cirkve.

- **cipalcug** *m. pješačenje.*

* S cipalcugem pemo na stanicu, nema nas ko peljati. Jedine ak je sused Miško dima pa da ga prosime da nas otpelja.

- **cirkva** *ž. crkva.*

* Ja neznam kaj je na taj svet došle! Cirkva je v nedelju bila prazna, ljudi više ni z našega sela nećeju iti k meši.

- **cminzdriti (se)** *gl. blago plakati.*

* Koga vraga cminzdriš? Tebi čovek nesme niš reći, kaj si od papijera?!

- **coprati** *gl. čarati.*

* Sad nam je i tuča sev vrt stukla. Sigurne nas je nešče ocopral, stalne nam se neakve nevolje dešavaju.

- **coprnica** *ž. vještica.*

* Daj muči, tak si kak coprnica! Još nam buš neakve coprije prizvala!

- **cucek** *m. pas.*

* Sveži toga cucka na lanc! Laje kak da je poludel i naganja kokoši po dvorišću.

- **cug** *m. vlak.*

* U koljike vur ide cug za Zagreb? Tak da se znam zbuditi na vrijeme i sev posel napraviti.

- **cujzek** *m. ždrijebe.*

* Pusti male cujzeka van z štale. Stalne je zapret nutra v kmici.

- **cukati** *gl. naglo povlačiti.*

* Kaj si ponorela? Naj me tak cukati, ruku mi buš strgala!

- **cukur** *m. šećer.*

*Kad peš v dućan treba zeti cukura. V škarniclinu ga je slabe.

- **cureti** *gl. padati.*

* Svega na svijetu buš zmokla, kaj ne vidiš kak curi!

- **cvirke** *m. čvarak.*

* Pune je masti, cijele jutre sam cvrla cvirke. Imalji bummo kaj cijelu zimu jesti.

Č

- **čafka** *ž. 1. vrsta ptice.*

2. *brbljava žena.*

* 1. Videla sam v polju čafke, imele su sifkaste perje.

* 2. Nemrem te više poslušati, cijeli dan melješ kak čafka!

- **čepiti** *gl. čučnuti.*

* Kaj tu čepiš? Daj se zdigni i odi mi pomozi neke napraviti. Imame kaj delati!

- **četrtek** *m. četvrtak.*

* Zutra je več četrtek, kak teden brze preleti, to su strahi!

- **čez** *prij. kroz.*

* Čez okne sem videla popa da ide blagoslivat Maričinu hižu. Brze bu došel k nam.

- **čijhati** *gl. čistiti perje.*

* Večeres bu čehatva, perje se bu čijhale.

- **čik** *m. opušak.*

* Poberi te čike i naj mi ih više pred hižu hitati! Pametneše bi ti bile da se ostaviš toga.

- **čikubernica** *ž. pepeljara.*

* Puna je čikubernica čike, nije ni čude da cijla hiža smrdi!

- **čohati (se)** *gl. svrbjeti se.*

* Naj se čohati rane si buš napravila!

- **čošek** *m. ugao.*

* Spravi metlu. Deni ju tam v čošek na meste.

- **črijep** *m. crijep.*

* Veter je tak puhal da je črijep s hiže odnesel.

- **čriješnja** *ž. trešnja.*

* Cijle popoldan sam brala čriješnje pri susedu.

- **črijeva** *sr. crijeva.*

* Tak sem se najela da me sve črijeva boljiju. Pogle kak sam napuhnuta.

- **črljeno** *prid. crveno.*

* Odi probaj mošt, tak je lijepi črljeni da bi ga i anđelji pilji!

- **črn** *prid. crn.*

* Črne je nebe, sigurne se nekakve nevreme sprijema.

- **črnina** *ž. crna odjeća.*

* Magdicu sem vidla svu v črnine. Da nije stara babica hmrla?! Morali bi nekoga pitati.

- **črv** *m. crv.*

* Neću jesti črijšnje, pune su črvi!

- **čuba** *ž. usnica.*

* Obijesila si čubu kak da ti je pura kruh zela. Kaj se dogodile?

- **čuča** *ž. kokoš.*

* Odi zapri lesu da čuče ne prejdeju na cestu. Auti ih buju zgazili.

- **čudo** *pril. puno.*

* Čudo je mačkure išle po selu, sve ih je lijepije bile videti.

- **čumiga** *m. komarac.*

* Izgleda da bu dešč, čumige tak grizeju da me hoćeju pojesti.

D

- **dekla** *ž. djevojka.*

* V našem selu ima pune lijepih dekli. Druge ljete bi mogle biti par svadbi.

- **delati** *gl. raditi.*

* Nemaš tu kaj delati, same mi se motaš pod nogami!

- **demižonka** *ž. vrste boce od stakla i šibe.*

* Natoči vina v demižonku, bume si zeli kad peme trsje kopat.

- **deti** *gl. staviti.*

* Deni to na mesto, kaj držiš v rukam!

- **dešč** *ž. kiša.*

* Dešč curi kak s kabla. Kak da bu sudnji dan!

- **deljegijrati** *gl. komandirati.*

* Ostavi me na miru! Nebuš ti meni niš deljegijrala. Zbriši si to z glave!

- **denes** *pril. danas.*

* Izgleda da bu desen ljijepi dan. Nema ni oblačka.

- **denes- zutra** *pril. u bliskoj budućnosti.*

* Denes-zutra kad deca odrasteju i prejdeju od doma sami bume ostali. Nebu nam trebala tak velika hiža.

- **detelja** *ž. djetelina.*

* Pobral sam detelju za zajce.

- **devenicea** *ž. krvavica.*

* Spekla bum jen par devenic. To bu za nas dva dosta za obed.

- **dinstati (se)** *gl. pirjati.*

* Nemam cajta s tobu se spominjati. Luk mi se dinsta na šparetu.

- **dišati** *gl. mirisati.*

* Nabrala sam rože v huste. Cijela hiža po njim diši.

- **dojti** *gl. doći.*

* Dojdi sim bliže, niš te ne čujem pod miljim Bogem!

- **drač** *m. korov*

* Moram iti plijet, pun vrt je drača.

- **drijevo** *sr. stablo.*

* Susedov mali je sev auto rezbil. Zaletel se znjim v drijevo. Sigurne se napil!

- **drob** *m. trbuh.*

* Još mi je pun drob sega, kak sem se najela snočke na svadbi.

- **drobna** *pril. sitno.*

* Mogla si to još drobnije napisati, niš ne vidim prečitati. Donesi mi očale!

- **drot** *m. žica.*

* Kre trnaca bi trebale deti pikavoga drota. Ovak nam saka gamad zajde vu njega.

- **drožde** *m. ostatak grožđa nakon mljevenja.*

* Grozdje sme zmljeli. Ostala je puna parenica droždi.

- **duha** *m. miris.*

* Fuj! Tak ima grdu duhu da mi slabe dolazi.

- **dvorba** *ž. posluživanje.*

* Prekzutra me nebu cijelji dan doma. Idem dvorbe služiti, dobre nam buju došlji penezi.

- **dvorišće** *sr. dvorište.*

* Brze bu došle ljepše vrijeme, trebale bi dvorišće posprijmiti i donesti ze štaglja klup da imame de sedeti.

E

- **elektrika** *ž. struja.*

* Da mi je znati kdoj je postavljao elektriku vu ovoj hiži?! Male male sme vu kmice.

- **eksati** *gl. ispijati naiskap.*

* Snočke sme duge bilji vu gostioni! Same sme eksali gemište. Sused nas je častil, mu je sneha rodila.

F

- **faćuk** *m. vanbračno dijete.*

* Sirota Janica je sama i noseča. Nešče joj je vu gradu napravil faćuka, nebu joj lahke samoj.

- **fajrunt** *m. završetak.*

* De si bil cijlu noć?! Svi sme bili vu gostioni do fajrunta. Naj se odma srditi!

- **fakin** *m. obješenjak.*

* Naj svemu verovati kaj ti on govori. On ti je fakin, premazan svim mastima.

- **fala** *ž. hvala.*

* To mi ja fala za se kaj sem za te napravila?! Točne me buš v grob zatiral!

- **falinga** *ž. greška, mana.*

* Čuden mi je skroz taj dečec. Nemrem to pojasniti, kak da ima nekakvu falingu. Sigurne se zate i nije još oženil!

- **faljiti** *gl. nedostajati.*

* Ivek me je ščere tak rasrdil, male mi je faljele da ga ne sprašim van z hiže.

- **fanj** *pril. prava.*

* Srela sam ščere malu od Pepice. To je fanj puca već.

- **farba** *ž. boja.*

* Pazi kad peš domov,plot je friško namazan s farbu. Da se nebuš naslonila na njega.

- **farceg** *m. upaljač.*

* Jel' imaš farcig morti? Ostal mi je v taške dima.

- **fasovati** *gl .dobivati kaznu.*

* Fasovala buš ti kad dojdeš doma. Videla buš ti svojega Boga i sve svece na nebu!

- **fašnik** *m. poklade, karneval.*

* Drugi tork je fašnik. Valjda buju čuče znesle neke jajci da im imam kaj za dati.

- **fertun** *ž. pregača.*

* Donesi mi fertun, moram iti kuhat obed.

- **fest** *pril. jako.*

* Fest je zgorela gibanica. Izgleda da ju nebume mogli jesti, svinjam ju bum hitila.

- **fijrunga** *ž. zavjesa.*

* Nove fijrunge smo deli na okna. Donesla nam ih je vnučica kad je došla z Nemačke.

- **fiškal** *m. odvetnik.*

* Ne moraš ti meste mene govoriti, morem ja sama. Nije mi treba fiškala!

- **flajšmašina** *ž. mašina za mljevenje mesa.*

* Vrni susedu flajšmašinu, zmljela sem si mese.

- **flanec** *m. mlada biljka za presad.*

* Moralji bi iti na semen, bi si kupila flance za posaditi.

- **flašica** *ž. bočica za male bebe.*

* Pri nami se pune mlijeka troši. Svaku večer malji pije mlijeke na flašicu.

- **fkrasti** *gl. ukrasti.*

* Kaj se čudiš odkud susedu tuljiki penezi. Pune je toga on fkral, same mu nič nemreju.

- **flek** *m. mrlja na odjeći.*

* Pak sem se sega pokidala dok sem jela. Poglej kakev imam flek na kijklji.

- **fletno** *pril. brzo.*

* Ivkica je prava puca! Fletne napravi sev posel!

- **fliska** ž. *pljuska*.

* Takvu ti bum flisku stisnula da ti bu slabe došle. Buš vidla skim se buš ti tak spominjala!

- **flundra** ž. *promiskuitetna žena*.

* Ko Boga te prosim, mani je se! To je flundra, to nije poštena puca!

- **fraj** prid. *slobodan*.

* Zdaj sam fraj, sve sam napravila

- **frljunec** m. *vrh*.

* Hojič ima preveljiki frljunec, morali bume ga male odrezati da stane špic.

- **frtalj** m. *četrtna*.

* Odreži mi frtalj hljeba da si zemem v trsje za gabljec.

- **fruštuk** m. *doručak*.

* Neke bi druge za fruštuk ijela, već mi mljijeke i hljeb ideju na vuha van.

- **ftikati (se)** gl. *zabadati (se)*.

* Prestani ftikati svoj nos de mu nije meste. Počni gledeti svoje posle.

- **ftreči (se)** gl. *slomiti što*.

* Cijlu noć je veter jake pual. Ftrgal je sve grane na voćkam vu trnacu.

- **fuflljati** gl. *nerazgovjetno razgovarati*.

* Ljijpe se spominjaj, niš te ne razmem. Fufllaš kak da si se napila.

- **fundati (se)** gl. *ubiti (se)*.

* Ak buš ostal bez posla ja se bum točne fundala! Nebume imeli od čega živeti, kruha bume gladni.

- **furt** *pril. stalno.*

* Bolje ti bi bile da se primeš nekakvoga posla. Furt pripovijedaš, a s prstem ne makneš.

G

- **gacija** *m. drvo bagrema.*

* Nabrala sem punu vreću skuz ispod gacije.

- **gaden** *pril. gadan.*

* Tak je gaden da ga nemrem gledeti. Točne mi se gadi.

- **gajba** *ž. rešetkasti sanduk.*

* Hvečer donesi gajbu s malam žugicam vu hižu da im je topljije.

- **gajnk** *m. hodnik.*

* Zijdi s tog gajnka van. Koga vraga čamiš tam?

- **gdoj** *zamj. tko.*

* Čula sem da se z nekim spominjaš vani. Gdoj je to bil?

- **gelender** *m. niska ograda.*

* Naj se nagingjati čez taj gelender da nebuš na glavu opal.

- **genuti (se)** *gl. pokrenuti se.*

* Geni se već jemput, ležiš kak trut na postelji, a ja neznam kam bi prije od posla.

- **gitra** *ž. rešetka.*

* Morali bi ofarbati one gitre na štaglju, grde ih je videti.

- **gizdav** *prid. važan.*

* Viš kak se gizdave drži od kak ima novi auto.

- **glibok** *prid. dubok.*

* Ova jama je fajn gliboka.

- **gnjoj** *m. gnoj.*

* Hjesen treba vrt zeštihati i par koul gnjoja navoziti.

- **gospa** *ž. gospoda.*

* Pri Marice je neka fanj držeća gospa, nigdar ju nisem videla do sad.

- **grojzdje** *sr. grožđe.*

* Lani je cijepljenje grojzdje bile sve kvarne, Bog zna kak bu ljetes.

- **grdi** *prid. ružan.*

* Daj se ljepše obljuječi, nemreš takev grdi k meši iti!

- **gredenc** *m. kredenac.*

* Prosim te, donesi mi čisti rupček, tam ti je vu gredencu.

- **grtašlin** *m. novčanik.*

* Valjda bu zutra plaća v fabrike, tijenki mi je grtašljin.

- **grunt** *m. kuća s okućnicom.*

* Dok sem ja živa on na moj grunt nogom nebu kročil! Nek ti bu to jasne.

- **gruntati** *gl. razmišljati.*

* Cijeli dan dumiš na stolcu, si nekak odsutna z misli. Kaj si gruntaš?

- **gujda** *ž. prasica.*

* Stara gujda v kocu spi .

- **gumb** *m. dugme.*

* Prosim te, daj mi priši gumb, opal mi je. Nemrem si hegede zakapčati.

- **gunj** ž. *deka*.

* Vunoć se bumo s gunjem morali pokrivati kak je zima.

- **gvijrc** m. *alkoholno piće od meda*.

* Bume si spili kupicu gvijrca na proščenju.

H

- **hajcati** gl. *paliti vatru*.

* Otpri okne, vužgala se bum kak si zahajcal ogenj.

- **hajsati** gl. *hodati okolo*.

* Hajsaš okol' po cijele dane, kak da nemaš doma!

- **hamper** ž. *kanta za vodu*.

* Odi na zdenec i donesi hamper friške vode.

- **hapsiti** gl. *uhapsiti*.

* Miljicija je došla po Iveka, hoćeju ga hapsiti, ali izgleda da je junec opet pobegl.

- **hasniti** gl. *raditi*.

* Jedva čekam nedelju da si počinem, cijelji tjeden hasnim po hiže i dvorišću.

- **hegede** m. *hlače*.

* Zamazane su ti hegede, bum ti ih zutra oprala.

- **hititi** gl. *baciti*.

* Mljijeke se skisle vane na suncu, sad ga moreme hititi.

- **hiža** ž. *kuća*.

* Pri naše hiže je oduvijek bile sega za jesti.

- **hljeb** m. *kruh*.

* Prekzutra nam dolaziju težaki v trsje kopat, moram speći dosta hljeba.

- **hmrijeti** *gl. umrijeti.*

* Vunoć sem čula sovu kak huče, da nije susedova babica hmrla.

- **hohštapler** *m. osoba koja se pravi da živi otmjenije.*

* Kupuješ bedastoče kak da si nekakev hohštapler, a krov same kaj nam se ne zruši na glavu!

- **hojič** *m. bor za kićenje.*

* Na Badnje večje kindame hojič.

- **hopsati** *gl. dodvoravati se.*

* Badava hopšeš oko mene, rekla sem ti da nikam nepeš i tak bu!

- **hrbet** *m. leđa.*

* Od pečenoga mesa najbolji mi je hrbet za jesti.

- **hripati** *gl. šumno disati.*

* Idem si čaja skuhati, već mi par dana hriplje v plućam.

- **hrmbati** *gl. mukotrpno raditi.*

* Nije dost kaj na poslu hrmbam, još moram i doma. Mučim se ko životinja!

- **hruška** *ž. kruška.*

* V trnacu su počele zrijeti hruške.

- **hudo** *pril. loše.*

* Bome mi se hude piše na poslu. Direktor je otpustil dost radnik!

- **huncutarija** *ž. šala.*

* Denes sme se nasmejajli mačkuram, speljavalji su takve huncutarije da sme se skoro poscalji od smijeha!

- **husta** *ž. šuma.*

* Prešla je v hustu vrganje brat.

- **huškati** *gl. podbadati.*

* Tetec se neke srdi na nas, nešče ga je sigurne nahuškal protiv nas.

I

- **iber** *m.1. karta veće vrijednosti u istoj boji.*

pril.2. preko neke količine.

* 1. Moraš deti ibera na tref dečka!

2. Ostale mi je još ibera penez pa si morem neke kupiti.

- **iglica** *m. broš.*

* Skopčila sam kijklju s onu ljjjepu iglicu.

- **igrati** *gl. svirati.*

* Cijelu noć smo tancali na zabave, mužikaši su tak ljjjpe igrali.

- **imeti rad** *gl. voljeti.*

* Imam te tak rad da bi sve za te napravila!

- **iskati** *gl. tražiti.*

* Cijlu hižu sem naopak preokrenula dok sem našla tašku!

J

- **jafkati** *gl. jaukati.*

* Mene svaka kost bolji pa mučim, a ti jafčeš cijlji dan kak da buš hmrla ovaj čas!

- **jagoda** *ž. bobica.*

* Već su slatke one jagode na plavem grozdju pod brajdem.

- **jajce** *sr. jaje.*

* Idem na koačak prije kmice pobrati jajca.

- **jalen** *pril. zavidan.*

* Odkad je vnuk kupil novi auto cijele sele je jalne na nas.

- **jambrati** *gl. gundati, predbacivati.*

* Kaj god napravim niš ti nije zaprav, same znaš jambrati!

- **jarek** *m. jarak.*

* Obuj si škornje kad peš van, v jarku je veljike blate.

- **jazbec** *m. jazavac.*

* Jazbeci su skopalji veljike grabe.

- **Jezuš** *m. Isus.*

* Jezuš kak je to dijte nedokazane, to još nis nigde vidla!

- **jokati** *gl. plakati se*

* Daj se prestani jokati im te nije dečko ostavil!

- **jopec** *m. majmun.*

* Skače po selu kak kakev jopec!

- **junec** *m. pogrdni naziv za mušku osobu.*

* Naj se stim juncem svaditi!

K

- **kača** *ž. zmija.*

* Nejdí v to grmlje da te nebu kača hgrizla.

- **kaditi** *gl. pušiti.*

* Tak kadiš da te nije ni moći videti od dima!

- **kalapajsati** *gl. kuhati.*

* Kaj si to skalapajsala to nije moći jesti!

- **kalati** *gl. cijepati drva.*

* Trebale bu drva nakalati, već je zima hvečer.

- **kaljuža** *ž. kaljuža.*

* Svinje su se blatne, valjale su se v kaljuži.

- **kefa** *ž. četka.*

* Svi su ti lasi raskuštrani, zemi kefu i počesi se.

- **kelner** *m. konobar.*

* Došel je nuovi kelner v krčmu. Sigurne je z grada došel, nekak se gizdave drži.

- **kihljati (se)** *gl. smijati se.*

* Čuješ kak se puce kihljaju, sigurne su videle kakve dečece.

- **kijčkati (se)** *gl. blago se prepirati.*

* Naj se kijčkati s tu bedaču, ona same po svojem tira!

- **kiklja** *ž. haljina.*

* Svu sam si kiklju poflekala dok sam probavala jele.

- **kinderbet** *m. dječji krevetić.*

* Pucica mi je zaspala v krilu, idem ju odnesti v kinderbet spat.

- **kindati** *gl. kititi.*

* Kad otec donese hojič v hižu bume ga okindali.

- **kipec** *m. sveta slika.*

* Bum ti pokazala onuga kipca. Donesi molitvenik, nutra mi je.

- **kištra** *ž. ladica.*

* Otpri kištru i zvadi mi rubec. Vani puše veter bum si ga dijla kad pem v dućan.

- **kitje** *sr. granje.*

* Morame one kitje v trnacu pobrati kaj je opale dok je vujec vočke obrezival.

- **kladivec** *m. čekić.*

* Gdo je zgubil kladivca? Moramo drva scijepati.

- **klajbus** *m. olovka.*

* Donesi mi klajbus da si zacrtam kaj moram.

- **kleti** *gl. psovati.*

* Nemrem te poslušati kak kuneš, to je tak grde za čujti.

- **kljijet** *ž. kljet.*

* Bute došlji k kljeti da si neke spijeme, dosta sme se nadelali!

- **klinček** *m. karanfil.*

* Cijelji vrt diši od klinčeka kaj su precveli.

- **klofati** *gl. isprašivati tepih.*

* Konačne je došle ljepše vrijeme pa morem tepihe sklofati.

- **klop** *m. krpelj.*

* Dojdi k meni da te spreglejem da nemaš negde klopa.

- **kmica** *m. mrak.*

* Još ni došla doma, a već je kmica.

- **kobila**.*ž. kobila; običaj za maskare na Pepelnicu.*

* Zutra je Pepelnica, bog zna jel bu gdoj s kobilu išel po selu.

- **kobilica** *ž. skakavac.*

* V sobe mi je kobilica, ne vupam se iti spat.

- **kočak** *m. nastamba za perad.*

* Kmica je, odi stiraj kokoši v kočak.

- **konec** *m. kraj.*

* Nebuš vječne mogla okol hajsati, tomu bu jenput došel konec.

- **kopič** *m. stožac sijena.*

* V kutu dvorišča napravili smo kopič sijena.

- **korenje** *ž. žuta mrkva.*

* Donesi mi z vrta male korenja, bum dijela v kuhanje.

- **kostanj** *m. kesten.*

* Sneha je nabrala kostanje, večeres ih bume spekli.

- **kotec** *m. svinjac.*

* Pajcek vam je pobeglel s koca van!

- **kotel** *m. kotao.*

* Dojdi k meni v subotu, kuhal bum rakiju v kotlu.

- **kraljuž** *m. lančić.*

* Pogle kakev kraljuž si je dela oko vrata.

- **kopanja** *ž. posuda iz koje jedu svinje.*

* Priredila sam napoj za pajceke. Odi ga odnesi v kopanju.

- **kragljin** *m. ovratnik.*

* Popravi si taj kragljin na rubače, nemreš takev med ljudi iti.

- **krajcati (se)** *gl. mimoilaziti se.*

* Videla sem ščere Štefeka, sme se krajcali z auti.

- **krama** ž. *otpad*.

* Kaj supljaš tu staru kramu?! Im je je pun štagelj i najže!

- **kričati** gl. *vikati*.

* Koga vraga kričiš po te hiže, te čujeju svi susedi.

- **krigljin** m. *krigla*.

* Tak bi si spila krigljin pive!

- **krmeželj** m. *krmelj*.

* Odi se hmij, pune su ti oči krmežlje.

- **krmenatlin** m. *kotlet*.

* Ostavi jen krmenatlin ze strani na mesari, obećala sam vunjici da je bum donesla.

- **krop** m. *kipuća voda*.

* Pristavi vodu za krop. Kad zakoljem pišćenca bum ga poparila z kropem.

- **kufer** m. *kovčeg*.

* Kaj si nametala v te kufere da su tak žmehki!

* Pun mi je kufer i tebe i svega!

- **kuljike** pril. *koliko*.

* Kuljike je vur? Tak mi se počele spati da jedva gledim.

- **kumer** m. *drek; nered*.

* Počisti taj kumer iza sebe!

- **kumušina** ž. *suho lišće na klipu kukuruza*.

* Treba skupiti svu kumušinu, na nje je mehke spati.

- **kunst** m. *nauka, vještina*.

* Ne moraš nikakve škole završiti da bi to napravil. Im to nije nikakev kunst!

- **kup** *m. hrpa.*

* Prizublaj sve listje na jen kup.

- **kupica** *ž. čaša.*

* Daj mi natoči gemišta v kupicu.

- **kupleraj** *m. javna kuća.*

* V tu brtiju mi više nebuš išel, tam nema poštenoga svijta. To je kupleraj, ne birtija!

- **kuplung** *m. kvačilo.*

* Do kraja moraš stisnuti kuplung, zate ti auto stalne krepava.

- **kuraž** *m. hrabrost.*

* Od kud ti kuraž da prejdeš van z hiže bez moje dozvole?!

- **kuruza** *ž. kukuruz.*

* Težake moram najti za kuruzu okapati.

- **kusa** *ž. ženka psa.*

* Tak si kak selska kusa!

- **kuš** *uzv. služi za ušutkavanje.*

* Budi kuš dok ja govorim! To ti već nisem jenput i dva put rekla.

- **kušlec** *m. poljubac.*

* Dal mi je kušlec poskrivečki da nišče ne vidi.

- **kušnuti** *gl. poljubiti.*

* Ivek me kušnul snočka!

- **kvit** *pril. poravnano*

* Vrnula sem ti peneze i sad sme kvit. Čisti račun, duga ljubav!

L

- **lačen** *pril. gladan.*

* Tak sem lačna da bi vola pojela, sve mi se meglji od gladi.

- **lafra** *ž. maska.*

* Pogledaj ju kak zgledi. Tak se je jahke namazala kak lafra.

- **lagev** *m. bačva.*

* Zovi suseda da ti pomogne lagve znesti z štaglja. Treba ih sprati prije berbe.

- **lajbek** *m. prsluk.*

* Naj kukati da ti je zima! Obleči si lajbek bu ti lježe.

- **lakomen** *pril. lakom.*

* Tak si postel lakomen v zadnje vrijeme. To kaj si sad sve pojel nebi ni kusa z maslem pojela!

- **laluka** *ž. čeljust.*

* Zijaš na me od kad si se zdigla, bu te laluka zaboljela.

- **landrati** *gl. hodati okolo.*

* Nigdar ga nema doma, po cijele dane landra okol.

- **lasi** *ž. kosa.*

* Moram iti k frizijerki da mi pošiša male lasi.

- **ledina** *ž. livada.*

* Kosci idu kosit ledinu.

- **lesa** *ž. vrata na ogradi.*

* Odi otpril lesu, ideme s traktorem i kolima na njivu.

- **listje** *sr. lišće.*

* Cijlu noć je veter jahke puhal i listje nosil. Puna ga je veranda, odi to primeti male.

- **lomar** *m. ormar.*

* Pospravi te kapute v lomar. Če gdoj dojde k hiže grde je za videti.

- **lojtra** *ž. ljestve.*

* Zemi si lojtru nebuš mogla tak visoke.

- **lubarnica** *ž. tekućina u kojoj se kuhaju krvavice.*

* Ostale je još male lubarnice, buš si ju pojel ilji bi ju hitila?

- **luknja** *ž. rupa.*

* Badava mi se skrivaš, vidim te čez luknju.

- **lupiti** *gl. čistiti; lupiti kukuruz.*

* Nemam kaj živadi više jesti za dati. Odi zlupiti male kuruze.

LJ

- **ljesica** *ž lisica.*

* Izgleda da je ljesica došla bljizu sela, suseda je našla poklanu živad v trnacu.

- **ljesikati** *gl. sijevati.*

* Počele se ljesikati, sigurne bu nevreme. Same da tuča ne opadne i se potuče.

- **ljete** *ž. godina.*

* Za mesec dan bu Božić, ljete začas prejde.

- **lježe** *pril. lakše.*

* Mam mi je lježe kak sem si poijela juhicu. Baš me je okrijpila.

- **ljuftati (se)** *gl. zračiti (se).*

* Ljijepe puše vane, dijela bum kapute van da se ljuftaju.

M

- **maček** *m. mačak.*

* Maček cijelji dan mijuče, daj mu neke hiti za jesti. Nemrem ga više puslušati.

- **mačkuri** *m. maškare.*

* Naj delati većuga mačkura od sebe nek si je!

- **maslenka** *ž. visoka drvena posuda za pravljenje maslaca.*

* Puter mi je pri kraju, odi mi po maslenku, bum nuovoga napravila.

- **mašljín** *ž. mašna.*

* Navuči se već jenput cipelje vezati v mašljín, a ne da ti je to navijek sve zavuzlane.

- **megla** *ž. magla.*

* Tak se gusta megla spustila da ni moči prsta pred nosem videti.

- **megliti (se)** *gl. osjećati laganu nesvjesticu.*

* Nekak mi se meglji v glave, kak da mi bu slabe došle. Daj mi stoljec da si sednem.

- **meja** *ž. granica.*

* Poklje kad peš orat pazi na našu meju, naj po susedovom iti!

- **mekla** *ž. metla.*

* Denes nisi z prstem meknula, zemi meklu i bar pometi hižu!

- **melin** *m. mlin.*

* Dok sem ja bila mala kuruzu sme na melin peljalji.

* Noga mi je prešla v meljin!

- **melja** *sr. brašno.*

* Babica je spekla kruh s kuruzne melje.

- **mesara** *ž. kolinje.*

* V subotu bume mesaru imelji, da nebi kam z doma prešla!

- **meša** *ž. misa.*

* Zmrzla sem se denes pri meši, bile je jake zima v cirkvi.

- **mešter** *m. majstor.*

* Ivek je postal pravi mešter, sve na svijetu zna popravljati.

- **metati** *gl. stavljati.*

* Cijelji život sem metala peneze v stranu kaj bum imela za pod stare dane.

- **mige** *m. trepavice.*

* Vane je tak zima da su mi se i mige zmrzle.

- **mišaflijin** *m. lopatica za smeće.*

* Primeti smetje na taj mišaflijin.

- **mlajši** *pril. mlađi.*

* Naš dečec je za dvije ljijeta mlajši od susedovog, a puni je ozbiljnješi.

- **močen** *pril. jak.*

* Mirko je najbolje močen čovek v selu!

- **morti** *pril. možda.*

* Morti nebu zutra dešč padal, pa se bu mogle male na vrt.

- **mrčnjak** *m. prikaza koja se pojavljuje noću.*

* Cijelu noć si hodil po hiže gore dolje, kak kakev mrčnjak!

- **mrzlo** *pril. hladno.*

* Probaj kak su mi ruke mrzle, zabila sem si zeti rukavice.

- **mučati** *gl. šutjeti.*

* Jel buš mučal već jenput?!

- **mujca** *ž. krava.*

* Kaj me glediš kaj kakva mujca?

- **mustači** *m. brkovi.*

* Vujec je mustače pustil od kad sem ga zadnji put videla. Skore ga nijesem prepoznala.

- **mužika** *ž. muzika.*

* Daj vužgi radio da nam igra mužika, bu nam prije vrijeme prešle.

N

- **nacijati** *gl. piti puno tekućine.*

* Nacijaš se cijeli dan, nije ni čude da moraš stalne na zahod hoditi.

- **nafunjiti (se)** *gl. naljutiti se.*

* Vunjica se neke nafunjila na nas. Nije je ni bljizu.

- **najti** *gl. naći.*

* Ja nigdar nemrem najti detelju z četiri ljista.

- **najže** *m. tavan.*

* Na najžu ima pune žitka.

- **naklje** *pril. na podu.*

* Po naklje je sve pune smetja, daj to primeti male.

- **našajbati (se)** *gl. napiti (se).*

* De si se pak tak našajbal?!

- **navčiti (se)** *gl. naučiti se.*

* Navči se jenput da mi prestaneš odgovarati. Svakem loncu si poklopec!

- **navudren** *pril. talentiran.*

* Njemu je lahke v škole, on ti je navudren za se.

- **negdar** *pril. nekad.*

* Negdar je bile pune lakše.

- **nesiljica** *ž. kokoš koja nese jaja.*

* Dobro mi hrani one nesiljice dok ja nijs pri domu.

- **nešće** *zamj. netko.*

* Moreš se ti srditi kolko god hoćeš, nešće ti je to moral reći!

- **nevesta** *ž. bratova supruga ili suprogova sestra.*

* Nadičina nevesta je jahke vrijdna. Čim se zbudi počne hasniti.

- **nič** *pril. ništa.*

* Nič me naj piatati ! Pun mi je kufer, i tebe i svih!

- **nigdar** *pril. nikad.*

* Pogledj se kam te je to dopeljale, nigdar nećeš niš posluhnuti!

- **nohet** *m. nokat.*

* Prst me bulji, nohet mi se na palcu začehnul.

- **noriti** *gl. ludovati.*

* Tak nemreš niš napraviti, prestani noriti i smiri se.

- **noseča** *pril. trudna.*

* Skore bum babica postala, mi je sneha noseča.

NJ

- **njihaljka** *ž. ljuljačka.*

* V dvorišće sme delji njihaljku da vnučica ima kad dojde k nam.

- **njiva** ž. *oranica*.

* Drugi teden treba iti kuruzu okapat na njivu.

O

- **obed** m. *ručak*.

* Moreš stol postaviti, obed je gotov.

- **oberliht** m. *otvor na vrhu prozora*.

* Otpri oberliht da male zraka dojde, bume se pogušilji tu!

- **obesiti (se)** gl. *objesiti*.

* Idem viješ obesiti van na štrik, veter puše brže se bu posušil.

- **obleči (se)** gl. *odjenuti (se)*.

* Daj se obleči, sega se buš prehladela!

- **obleka** ž. *odjeća*.

* Nemam drugu čistu obleku nek ta kaj je na meni.

- **oblok** m. *prozor*.

* Oblok je tak zamazan da se ne vidi čez njega van. Idem ga oprati.

- **obrezavati** gl. *obrezivati*.

* Poklje obeda pem vočke obrezati v trnac.

- **obujki** m. *povoj za stopala*.

* Deni si tople obujke oko noge, fest je zahladile vani.

- **ocijрати (se)** gl. *neljubazno odgovarati*.

* Naj se ocijрати na me, balavica jedna! Bum ti ja pokazala na koga se buš ti ocijrala!

- **odnavek** pril. *oduvijek*.

* Odnavek se gibanica za Vuzem dijlala.

- **ofirati** *gl. udvarati se.*

* Gdo ti je one stalne ofiral na zabavi? Ja ga ne poznam.

- **ogenj** *m. vatra.*

* Vužgi ogenj, bume se pomrzli inace!

- **oprava** *ž. haljina.*

* Dala si bum zešiti novu opravu da imam za kam prejeti.

- **otpeljati (se)** *gl. odvesti.*

* Pijača te nebu nikam otpeljala! Nebuš dobre završil.

- **otprijeti** *gl. otvoriti.*

* Nemrem otprijeti flašu, masne su mi ruke.

P

- **pac** *m. rasol od octa u koji se stavlja meso.*

* Za večeru bum spekla rebrica z paca. Odi ih zvadi z paca.

- **pajcek** *m. svinja.*

* Kuljike bute pajceke kupilji ljetes?

- **pajdaš** *m. prijatelj.*

* De su ti sad tvoji pajdaši? Kad treba težake najti onda ih nigde nije.

- **pak** *pril. opet.*

* Pak nisi niš napravila kaj sem ti rekl!. Nigdar niš ne posluhneš!

- **parenica** *ž. velika posuda za grožđe.*

* Puna je parenica grozdja, više ne stane vntru. Počnite ga mljeti.

- **peharček** *m. mali vrč za vino.*

* Natoči mi male vina v peharček, tak si bi ga spil!

- **pehati** *gl. zadirivati; dosdivati.*

* Naj pehati vume jer te bum tak fljislula da buš videla svojega Boga!

- **pekel** *m. pakao.*

* Tebe nije ni Boga ni vraga strah! V peklju buš završil!

- **pelcer** *m. mladica za presađivanje.*

* Suseda mi je dala pelcere od viseće rož, bum si ih pupikala v tijgljinje.

- **pelnica** *m. podrum.*

* V pelnice se osijeti takva duha, kak da je krumpijer zgnjil.

- **peljati** *gl. voziti.*

* Voz sijena sme peljali doma.

- **penezi** *m. novac.*

* Tijunki mi je getaršljlin, slabe imam penez.

- **pentрати (se)** *gl. penjati se.*

* Same se ti pentraj po te hruške, opala buš z nje kak si duga i široka!

- **penzlin** *m. kist.*

* Če si gotev s krečenjem dobre operi penzljlin jer se bu sega zasušil.

- **periljek** *m. krpa za pranje posuđa.*

* Odi meste mene operi posudu, zemi periljek i operi onih par tenjijera.

- **pertiljet** *pril. proljetos.*

* Lanjsku pertiljet je za Vuzem još bile mraza, se je bile pozeble!

- **perut** *ž. kokošje krilo.*

* Dijla sem v juhu perut, moreš ju za večeru jesti.

- **pijača** ž. *piće*.

* Vjutre je kum platil jednu pijaču v krčme!

- **pijajinka** ž. *pijana ženska osoba*.

* Te nije ljudi sram! Napiješ se kak kakva pijajinka i takva po selu hodiš! Nišče si nebu štel ni cipelje h vute obrisati!

- **pik** m. *zla namjera*.

* Uvijek mi ima neke za reči. Točne me ima na piku!

- **piknja** ž. *točka; mrlja*.

* Ručniki su puni nekakve piknji, to se neda oprati. Sramota me takve na štrik deti!

- **pinklec** m. *mali ruksak*.

* Zemi si pinklec v trsje. Deni si nutra male hljeba i kobase da imaš za pojesti.

- **piščenka** ž. *mlada kokoš*.

* Krasne su nam ljetes piščenke, gledim ih kak paseju po trnacu.

- **pleča** m. *leđa*.

* Gola su ti pleča, povljjeci si sviter da se ne prehladiš.

- **pletenka** ž. *pletana boca*.

* Zele si bume pletenku vode kad peme v polje.

- **plot** ž. *ograda*.

* Naslonil je biciklin na plot.

- **pljuza** ž. *bluza*.

* Ovu pljuzu ne nosim stalne, čuvam ju za svetke i svadbe.

- **pljeti** gl. *čupati korov*.

* Idem na vrt pljjjet, pun je drača. Imam kaj cijele popoldan delati.

- **pobilar** *m. novčanik.*

* Nigde nemrem najti pobilara, nijsam ga valjda negde zgubila.

- **počinuti (se)** *gl. odmoriti (se).*

* Dosta sem se denes nadijlala, moram si male počinuti!

- **pofuriti (se)** *gl. popariti.*

* Pazi da se nebuš pofurila!

- **poklje** *pril. poslije.*

* Nemam se cajta sad spominjati, dojdj poklje, bum nam kavu skuhala.

- **polehko** *pril. polako.*

* Polehko, kam ti se k vragu žuri!

- **poluknuti** *gl. nakratko pogledati.*

* Nebum duge ostala. Došla sem vas same male poluknuti, da vidim kak ste je.

- **popevka** *ž. pjesma.*

* Z trsja se čuje takva popevka, to sigurne vujničini težaki popijevaju.

- **posejati** *gl. posijati.*

* Posijelala sem šalatu na vrtu, brze bu zrasla.

- **posel** *m. posao.*

* Tuljiki posel imam za napraviti da neznam čega se bi prve prijela.

- **postelja** *m. krevet.*

* Cijeli dan ležim v postelji, tak mi se niš neda delati.

- **potepati (se)** *gl. uludo potrošiti; hodati okolo.*

* Po cijele dane se potijplješ okol. Bolje ti bi bile da si pravi posel najdeš.

- **potrefiti (se)** *gl. slučajno se dogoditi.*

* Nigdar to nebi rekla. Tak se baš potrefile!

- **potucati (se)** *gl. hodati besciljno po svijetu.*

* Od Iveka nije nikakve glase, potuca se nekud de je Bog laku noć rekel!

- **povedati** *gl. reći.*

* To kaj ti povijedaš nemreš ni za rep, ni za glavu prijeti!

- **pozabiti** *gl. zaboraviti.*

* Sad sem pozabila kaj sam štilja reći. Bum ti povijdala kad se zmislím.

- **prefriganec** *m. snalažljiv čovjek.*

* To je takev prefriganec kakvuga ima male de! Taj nebu gladen ostal, bez brige budi!

- **prejti** *gl. otići.*

* Kam si prešel? Vrne se sim , nijsme mi još dva gotovi!

- **prekrdašiti** *gl. prevršiti svaku mjeru.*

* Sad si ga zbilja prekrdašil! Sam se zvljeci s toga, na me više naj računati!

- **preveć** *pril. previše.*

* Kaj je preveć, preveć je! Se ima svoje meru!

- **prezljini** *m. krušne mrvíce.*

* Ak hoćete da spoham mese za obed nek nešće ide v dućan po prezljine.

- **prigledi** *gl. posjetiti novorođenu bebu i majku.*

* Drugi tjeden moramo iti v priglede, već je prešlo tri meseca kak je suseda rodila.

- **proč** *pril. u stranu.*

* Mekni se proč, same mi smijtaš!

- **prošiti** *gl. moliti.*

* Dobro zaključaj hižu, mi zgledi da ide ciganica po selu prosit.

- **proščenje** *sr. proštenje.*

* Odi z menu na proščenje v nedelju, bume si gvijrca spile i vidle kaj se trži.

- **prošecija** *ž. prošecija.*

* Hvečer se okuplji i lasi operi, zutra ideme na prošeciju.

- **pršun** *m. peršin.*

* Nekak mi je slabe pršun zišel, pa kaj nebum ni za juhu imijela.

- **prut** *m. suha grana.*

* Tak si suha kak prut, da male veter jače zapuše bi te odnesel.

- **psiha** *ž. noćni ormarić s ogledalom.*

* One tabljetiče kaj sem v miraz donesla bum na psihi dijela.

- **ptić** *m. malena ptica.*

* Čuješ kak ptići kričiju, mam mi je ljepše. Znači da bu brze proljeće došle.

- **puca** *ž. cura, djevojka.*

* Ona je jake lijijepa puca.

- **pukati** *gl. čupati.*

* Idem popukati onaj drač krej cvijetja, grde ga je videti.

- **puklja** *ž. grba.*

* Pogleč kakvu babica ima puklju na plečima.

- **pušljek** *m. stručak cvijeća.*

* Naberi pušljek cvijetja, bume babice odnesle kad ju peme glejt.

- **puter** *m. maslac.*

* Zemi si putra i kruha za fruštuk.

R

- **raca** *ž. patka.*

* Za Sesvete bume racu zaklalji i speklji.

- **rajcati (se)** *gl. nadraživati (se).*

* Si videla onu fljundru v kakvem kratkem šosu hodi po selu? Se muške je već narajcala.

- **rajčug** *m. metež; vika.*

* Kakev rajčug tirate v gostione?

- **ranglja** *ž. zdjela.*

* Ranglja je ostala sva masna od pečenja, nisi ju dobre oprala.

- **raskuštren** *prid. rasšupan.*

* Braceku su lasi raskuštrani kak da ga je struja stepla.

- **rašpa** *ž. turpija.*

* Prosim te, zemi si rašpu tam v kištre i po rašpaj te nohte.

- **regula** *m. pravilo.*

* Tak regula nalaže i si se moraomo toga držati, nijsi ti niš posebne.

- **rešt** *m. zatvor.*

* Si čul da je Jožek završil v reštu? Miljicija ga je ščere otpeljala.

- **rezbrcati** *gl. rasčeprkati.*

* Živad je svu kuruzu rezbrcala!

- **rifljača** ž. *drvena valovita daska za ručno pranje rublja.*

* Denes je lijipe vrijeme, pemo na potuk z rifljaču zrifljati viješ.

- **rikverc** pril. *unatrag.*

* Kad ideš van z dvorišča najbolje ti je iti na rikverc, tak ti bu najlježe.

- **rinčice** ž. *naušnice.*

* Susedov dečec nosi rinčicu v uhu, zgleda ko kakev mamlaz.

- **rit** ž. *stražnjica.*

* Kakvu Bara ima veljiku rit! Fest se je popunila v zadnje vrijeme.

- **rivati** gl. *gurati.*

* Naj rivati prste v šteker, bu te struja vbila!

- **roglje** ž. *vile.*

* Roglje i ostale rudelje smo spravili vu štagelj.

- **rožde** m. *ostaci vinove loze nakon rezanja.*

* Moram iti pobrati rožde v trsje. Otec je gotev s rezanjem.

- **roženica** ž. *greda u krovnoj konstrukciji na koju se polaže crijep.*

* Roženice su nam dost slabe, bojim se da ne popucaju i da se sve ne zruši.

- **rondati** gl. *praviti buku.*

* Sčim vragem rondaš po tomu najžu?

- **rubacha** ž. *košulja.*

* Deni si rubaču v hlače bu ti to ljepše stale.

- **rubec** m. *rubac; marama.*

* Babice sem za rođendan kupila nuovoga rupca.

- **rucelj** *m. ostatak od lupljenja kukuruza.*

* Poberi tu rucelj inače se bu sve v hižu nusile.

- **rudelj** *m. alat.*

* Suseda hoće motiku posuditi, odi poglej e je tam de je ostala rudelj.

- **ruljiti (se)** *gl. trljati se.*

* Naj si oči ruljiti, črljene ti buju!

- **rupček** *m. platnena maramica.*

* Deni si rupček v žep, da si imaš v kaj nos obrisati!

- **rušica** *ž. plahta.*

* Čistu rušicu sam dijela na postelju.

- **ružđiti.** *gl. runjiti kukuruz.*

* Bute još duge ružđilji kuruzu? Obed bu taki gotev.

S

- **sajati** *gl. dizati (tijesto).*

* Naj vrata otpiarti, ostavila sam tijeste da se saja na toplem. Bum gibanicu napravila.

- **semen** *m. sajam.*

* Moglji bi v subotu na semen iti, bume odma videlji kak se krečuju cijene blaga.

- **sesti** *gl. sjesti.*

* Kaj stujiš na vratam, odi v hižu i sedni si kak čovek!

- **senj** *m. san.*

* Vunoć sem imijla grdi senj, valjda se nebu nič dogudile!

- **sikam** *pril. svuda.*

* Naj svoj nos sikam vtikati, de mu je meste i de nije!

- **skula** ž. *krasta*.

* Naj se po skule čohati, buš si reskrvarela i ranu napravila.

- **sljiva** ž. *šljiva*.

* Priredi košare za branje sljiv v trnacu. Morame ih pobrati prije nek ih buju tiči pojelji.

- **smetje** sr. *smeće*.

* Zemi traktora i otpeljaj to smetje na smetište.

- **sneha** ž. *snaha*.

* Vunjica nije zadovoljna z snehu, povijedala mi je da je neće nič pumoći.

- **snočke** pril. *sinoć*.

* Snočke su duge cucki lajalji, sigurne je nešče strajnski išel po cesti.

- **sopun** m. *sapun*.

* Z sopunem se operi, noge su ti sve hartave!

- **spomenek** m. *razgovor*.

* Čula sem spomenek od susede i Ivkice. Planijraju nuovi auto kupiti.

- **srditi (se)** gl. *ljutiti (se)*.

* Sad se srdite jedna na drugu, a do ščere ste jena pri druge bile kuhane i pečene!

- **stekli** pril. *bijesan*.

* Ljesica je bljizu sela, morame se paziti, sigurne je stekla.

- **stiha** pril. *tiho*.

* Dešč tak stiha curi. Dobre je došel bar bu zemlja male namokla.

- **sukale** m. *valjak za tijesto*.

* Donesi mi sukale, bum štrudljín zamijesila.

- **svetek** *m. blagdan.*

* Vidi se da je Vuzem veljiki svetek, još nigdar nije tuljike ljudi bile pri meši.

- **sviter** *m. džemper.*

* Male preljuftaj svitre inače ih buju sega moljci pojelji.

Š

- **šajba** *ž. prozorsko staklo.*

* Najte tu loptu nabijati tak bljizu hiže, bute šajbu z nju zdrobilji.

- **šalabajzati** *gl. hodati okolo.*

* Još uvek nije došel doma, sigurne šalabajza nekud! Taj dečec me bu živu v grob zatiral!

- **šalata** *ž. salata.*

* Nabrala sem mlade šelate, bume ju s poljevem jelji.

- **šaratofljin** *m. novčanik.*

* Zapri si tašku da ti nebu šaratofljin nešče hkral.

- **ščere** *pril. jučer.*

* Ščere je cijeli dan dešč curel.

- **ščap** *m. štap.*

* Zemi si ščap, bu ti lakše po huste huditi.

- **šekret** *m. wc.*

* Moram iti scat, idem na šekret.

- **šenica** *ž. pšenica.*

* Još male i šenicu bume moralji žeti.

- **šerajzlin** ž. *žarača*.

* Žeravku sam rezgrnula s šerajzlinem.

- **škatulja** ž. *kutija*.

* Na najžu treba one škatulje poslužiti, nič čovek nemre najti kad mu treba.

- **škornji** ž. *čizme*.

* Dodaj mi škornje, moram iti kotec prat.

- **škrljak** m. *šešir*.

* Pazi da ti veter nebu škrljak odnesel.

- **škrnicljín** m. *papirnata vrećica u koju se stavlja roba u trgovini*.

* Natrpala mi je to se v jen škricljín, dobre da nije pukel i da mi nije se na pod opale.

- **šlafrotek** m. *mućak*.

* To jajce nije dobre, šlafrotek je! Hiti ga kvragu na gnojniščinu.

- **šlafruk** m. *kućna haljina*.

* Sljijeci šlafruk i obljići se kak spada da nebu gdoj još v hižu došel.

- **šlifer** ž. *navlaka za poplun*.

* Preslijekla sam poplun v čisti šlifer.

- **šlosar** m. *bravar*.

* Maričin malji ide v zanat za šlosara.

- **šmrkljivka** ž. *mlada, ženska balava osoba*.

* Šmrkljivka jedna bezobrazna kak se spominja z menu. Dok si pod mojim krovem tak bu kak bum ja rekla i šljus!

- **šnajderica** ž. *krojačica*.

* Popoldan idem k šnajderici da mi zešije novu kijklju.

- **šolini** *m. cipele.*

* Zezuj šoljine prije nek zajdeš v hižu.

- **špancijrati (se)** *gl. šetati (se)*

* Tak je gizdav dok se špancijera po selu. To radi toga kaj se bu brze ženil!

- **šparati** *gl. štedjeti.*

* Morame početi šparati za črne dane. Nikad neznaš kaj ti se more dogoditi.

- **šparet** *m. štednjak.*

* Na šparetu sem kuhanje ostavila, male pripazi na njega!

- **špigelj** *m. ogledalo.*

* Po cijele dane se same v špigelj gledi, ni s prstem ne mekne!

- **špikati** *gl. nadjevati meso sa začinima.*

* Krmenatljin sem špikala z češnjakem, spekla ga bum v kumadu.

- **špot** *m. sramota.*

* Kaj te nije špot i sramota pred Bogem i ljudima?!

- **štagelj** *m. prostor za odlaganje stvari.*

* Nakalana drva najbolje je spraviti v štagelj.

- **štala** *ž. staja.*

* Z štale se neke čuje. Odi brze glejt da nije breja počela leći!

- **šteker** *m. utičnica.*

* Naj prste gurati v šteker!

- **štijenge** *ž. stepenice.*

* Tak se je napil ko da nije mogel po štijgam iti!

- **štimung** *m. raspoloženje.*

* Na svadbe je bil dober štimun pa sme do fajrunta ostalji.

- **štreka** *ž. pruga.*

* Da se bar nešče zmisli postaviti rampu ispred štreke!

- **štrik** *m. tanko uže.*

* Odi glejt van na štrik e se je viješ posušil.

- **štrumpatljin** *ž. povezica za čarape.*

* Morem si deti štrumpatljin da mi čarape ne upadneju.

- **študirati** *gl. duboko razmišljati.*

* Več dva dana same mučiš i študiraš neke, sigurne buš neke pametne zmislijl!

- **štukati** *gl. nadodavati.*

* Sfaljele mi je orihe za filju, bum štukala z ljišnjaki.

- **štumfi** *ž. čarape.*

* Obljekla sam nove štumfe kaj mi je babica kupila.

- **šupiti** *gl. pljusnuti.*

* Tak ga je šupila pred svimi da se svega začerljenel.

- **šuster** *m. postolar.*

* Moja nevesta si cipelje da delati pri šusteru, to je fina dama!

- **švicati** *gl. znojiti se usred bolesti.*

* Cijlu noč sem švicala, posteljina je mokra da ju moreš žmikati.

T

- **tanc** *m. ples.*

* Baš sem vesela, Ivek me je pozval na tanc!

- **tancati** *gl. plesati.*

* Cijlu večer su skup tancali, možda bu neke od toga!

- **tanjurati** *gl. obrađivanje tla, zemlje.*

* Susedi su prešli tanjurat njivu.

- **taška** *ž. torba.*

* Z Njemačke da mi nisi došiel bez nuove taške!

- **tat** *m. lopov.*

* Normalne hodi, kaj se šuljaš kak kakev tat!

- **teček** *m. tetak.*

* Zutra moram boljši obed napraviti, dolazi teček i teca z Zagreba!

- **tekati** *gl. trčati.*

* Deca tijčeju po cesti sim tam, same da nekoga auto ne trkne.

- **tenjer** *m. tanjur.*

* Deni tenjere na stol, sad buju težaki došlji na večeru.

- **težak** *m. radnik.*

* Svaka ti čast kakve si težake pribavil! Tak da ja se moram iza njih popravljati.

- **torec** *m. tvor.*

* Sprdel si kak torec!

- **tork** *m. utorak.*

* Vnuku je v tork rođendan, moram mu tortu speći!

- **trač partija** *m. razgovor u kojem se trača.*

* Sneha saki dan ide k susede na kavu. Imaju trač partiju!

- **trančijrati** *gl. komadati meso.*

* Moram trančijrati onu guvedinu za škrinju.

- **tranik** *ž. livada za košnju.*

* Trava je već veljika na traniku, morame ga pokusiti.

- **trdokoren** *pril. tvrdoglav.*

* Tak je trdokoren kak mazga, same po svojem dijela, a nikam ga to ne dopeljale!

- **trejnka** *ž. jelo od mlijeka i brašna.*

* Poglej e imame melje, bi skuhala trejnku.

- **trijebiti** *gl. čistiti.*

* Orehi su ljetes bilji fanj rodni, cijlu jesen bume imelji kaj trijebiti.

- **trnac** *m. voćnjak.*

* Zutra beremo sljive v trnacu.

- **trsje** *m. vinograd.*

* Težaki su prešli kopat v trsje.

- **truc** *m. inat.*

* Prosim te ljijepe naj mi truce delati!

- **tutljek** *m. nesnalažljiv, dobroćudan čovjek.*

* Naj dati z sebe bedake delati. Uvijek šutiš same kak tutljek, zate ti i je tak!

U

- **uteha** *ž. utjeha.*

* Nič ja nemam od toga kaj je tebi žal. Slaba je to meni uteha!

V

- **vajnglin** ž. *veća posuda za pranje odjeće.*

* Pun je vajnglin viješa za pranje.

- **vajnkuš** m. *jastuk.*

* Jahke je mehki ovaj pernati vajnkuš.

- **vekerica** ž. *budilica.*

* Navini si vekericu inače buš pak zaspal vjutre!

- **vdol** pril. *nizbrdo.*

* Poljehke odi vdol z bicikljinem, buš se zatukel ak buš juril!

- **veranda** ž. *terasa; balkon.*

* Luk se suši na verandi.

- **vernik** m. *vjernik.*

* Kad si zadnji put pri meše bil? Kakev si to vernik? Bu se cirkva zrušila kad ti dojdeš nutra.

- **veselica** ž. *zabava.*

* Same po veseljicam hodiš, de duže tu je tebi bolje!

- **veternica** ž. *prevrtljiva ženska osoba.*

* Tak si kak veternica! Svaki čas druge pameti!

- **vinterica** ž. *jakna.*

* Obljijci vintericu prije nek ideš van, jahke veter puše.

- **vnuček** m. *unuk.*

* Vnuček mi je jahke zbiren, nič neće jesti.

- **vrnuti (se)** *gl. vratiti se (se.)*

* Kad se misliš vrnuti doma?

- **vtopiti** *gl. utopiti.*

* Naj niš skakati oko mene! Dijlaš se fina, a v žljice vode bi me vtupila!

- **vučitelj** *m. učitelj.*

* Drugi put poslušaj kaj vučitelj govori v škole!

- **vudijenka** *pril. podne.*

* Težaki idu s ledine, brze bu vudijenka.

- **vudriti (se)** *gl. udariti (se).*

* Vudrila sem se h postelju, viš kak mi je noga poplavela.

- **vugel** *m. ugao.*

* Zidi h vuglu su počelji piknjaveti od pljesni

- **vugnuti (se)** *gl. maknuti (se).*

* Vugni se v stran, nemrem prejeti kraj tebe.

- **vugorek** *m. krastavac.*

* Pobrala sam sve vugorke na vrtu.

- **vuho** *sr. uho.*

* Da si smesta došel sim inače te bum prijela za vuho i dovljijekla!

- **vujec** *m. ujak.*

* Naš vujec je pravi gazda, skrbi za cijelu familjiju!

- **vuolje** *sr. ulje.*

* Daj mi donesi vuolje da napravim šelatu.

- **vura** ž. *sat.*

* Poglej na vuru kuljike je vur, da nebum zakesnila na posel.

- **vuš** ž. *uš.*

* Meni je mati z petrolejem glavu mazala same da vuši pokrepaju.

- **vuzel** m. *čvor.*

* Kak si same uspel takvuga vuzla napraviti, to ni Bog ne otpetlja!

- **Vuzem** m. *Uskrs.*

* Jedva čekam Vuzem da dijelame pisanice.

- **vužgati** gl. *zapaliti.*

* Vužgala sam ogenj.

Z

- **zafrig** ž. *zaprška.*

* Bažulj se kuha, pem napraviti zafrig.

- **zagutiti (se)** gl. *zadaviti (se).*

* Polahko ijj da se nebuš zagutil! Im se nišče s tobu ne bori!

- **zahliknuti (se)** gl. *zagrcnuti (se).*

* Sljina mi je krive prešla pa sem se zahljiknula!

- **zajec** m. *zec*

* Treba detelje za zajce nakositi, nemam im više kaj za jesti dati.

- **zaprijeti** gl. *zatvoriti.*

* Zapri se v hižu i da nisi više van prismrdela. Nemreš takva betežna okol hoditi.

- **zapuščen** pril. *zapušten.*

* Od kak joj je familjija prešla z sela v grad, Janičin grunt je sev zapuščen,

- **zbuditi (se)** *gl. probuditi se.*

* Vunoč sem se zbudila v tri vure i nikak viš zaspali se dok nijs počela ovčice brujiti.

- **zdenec** *m. bunar.*

* Naj se nagingjati v zdenec da nebuš vnutra opal!

- **zdigati (se)** *gl. dizati (se).*

* Nemreš ti te cigle zdigati , žmehke su. Da nebuš bruh dubila!

- **zdihavati** *gl. uzdisati.*

* A te kaj muči? Same hodiš po hiže i zdihavaš.

- **zganjati** *gl. izvoditi nešto.*

* Kaj zganjaš? Nigdar nebuš pameti došel, badava tebi ljijeta.

- **zgledeti** *gl. izgledati.*

* Kak to zglediš, kak da si duha videl?! Nemaš kapi krvi v ljicu!

- **zibati** *gl. ljuljati.*

* Bum zibala detece da lakše zaspali.

- **zijati** *gl. vikati.*

* Pazi da ti se nebu muha v gubec zalijetela kak zijaš.

- **zipka** *ž. kolijevka.*

* Kad su bilji mali vnučad sem navijek nunala v zipke.

- **zlamijnka** *ž. madež.*

* Imam tri veljike zlamijnke od kad sem se rodila.

- **zleći se** *gl. izleći se.*

* Prošlu nuoč sme slabe spalji. Krava nam je zlegla.

- **zleteti** *gl. izletjeti.*

* Snočke nam je fazan zletel pred auto kad sme se vraćali domov.

- **zmišljati** *gl. izmišljati.*

* Prestani zmišljati neke kaj se nije dogodile!

- **zorja** *ž. zora.*

* Svaki den se budim v ranu zorju i vodim krave na pašu.

- **zrihtati (se)** *gl. dotjerati (se).*

* Bome si se fanj zrihtala, to sigurne za Iveka!

- **zubače** *ž. grablje.*

* Zela bum zubače i pem na ledinu.

- **zubljeti** *gl. grabljati.*

* Nek mi nešće ide pomoći zubljat sijene.

- **zubotrijebec** *m. čačkalica.*

* Donesi mi zubotrijebec! Mese je bile tak trde da mi je zašle za zube.

- **zutra** *pril. sutra.*

* Bog zna kakve bu zutra vrijeme?

- **zvirek** *m. izvor.*

* Na zvireku teče tak mrzla voda.

Ž

- **žakelj** *m. torba manje veličine.*

* Zemi malji žakelj kad ideš od doma. Nutra ti bu sve stale kaj ti treba.

- **žatrk** *ž. posuda za mlijeko.*

* Deca su se skupila oko žatrk mlijeka.

- **žejden** *prid. žedan.*

* Tak sam žejden da bi i meglu lizal.

- **žep** *m. džep.*

* Naj držati ruke v žepu, rajši se primi nekakvuga posla.

- **žeravka** *ž. žeravica.*

* Odi hiti još koje drve, žeravka bu zgasla.

- **žitek** *sr. žito.*

* Ljetes je bile pune žitka.

- **živina** *ž. naziv za domaće životinje.*

* Nemreme duge ostati, trebale bu živinu zaprijeti prije nek kmica padne.

- **žmah** *m. okus vina.*

* Niš mi se ne dopada ljetešnje vine, nije dobroga žmaha.

- **žmati** *gl. žmiriti.*

* Sve me oči buljiju od žmanja.

- **žmehko** *pril. teško.*

* Kaj si kupila v dućanu da je tak žmehko.

- **žmikati** *gl. cijediti mokru odjeću.*

* Prije nek obijesiš viješ na štrik treba ga dobre ze'žmikati.

- **žmukljer** *m. škrtá osoba.*

* To je takev žmuljer kakovuga nigde nema! Taj peneze tri put okrene prije nek zvadi z žepa.

- **žnjiranci** *m. vezice za cipele.*

* Zaveži si žnjirance! Vlečeju ti se po podu, još buš opala prek njih.

- **žuga** *ž. guska.*

* Odi po žuge, viš kam su prešle, kam ih vrag nosi!

- **žuhko** *pril. gorko.*

* Ovi orehi su fajn žufki.

- **žuljiti** *gl. prati.*

* Moram požuljiti viješ prije nošenja, duge stuji v lomaru.

4. FRAZEMI U GOVORU JAKOVLJA

U kajkavskom narječju, pa tako i u jakovljanskom govoru, postoje brojni frazemi. Riječ je o višechlanim izrazima koji se u govoru reproduciraju kao cjelina. Znanstvena disciplina koja proučava frazeme zove se frazeologija (<https://www.enciklopedija.hr/>, 2020).

Ljudi frazeme koriste u svakodnevnom govoru, a oni su slikovitog, šaljivog i često negativnog karaktera. Veliki broj frazema više nije u upotrebi, dok se manji dio još uvijek susreće u govoru. U nastavku donosim frazeme koje su karakteristični za govor Jakovlja, a koje sam prikupila od svoje obitelji i sumještana. Uz njih, također nosim i rečenične potvrde, kako bi se opisao kontekst u kojem dolaze.

- „bogu za plakati“

* Pogle kuljike si melje potepla! To je bogu za plakati!

- „buš prešla po riti k meši „

* Naj se duriti, buš prešla po riti k meše!

- „bulji kak tele v šara vrata“

* Buljiš h vume kak tele v šara vrata! Kaj ti nije jasne?

- „če si vekši siromak vekši si bedak“

* Kaj si to kupil kak da imame peněz za rit brisati! Če si vekši siromak, vekši si i bedak!

- „črnega pod nohtem“

* Dosta si ti mene farbal! Ne verujem ti niš, ni kolke je črnega pod nohtem!

- „delati raženj, a zajec je još v šume“

* Naj delati raženj a zajec je još v šume! Još nemaš te peneze, a ti misliš kak buš auto kupil!

- „drži se kak da mu je sila srat“

* Za njega čovek nigdar nezna kaj misli! Uvijek se drži kak da mu je sila srat!

- „drži se ko kraljeva kubila“

* Kaj si se tak naprčila? Držiš se kak kraljeva kubila!

- „glava v torbe“

* Po cijele dane si v autu, stalne ti je glava v torbe!

- „glupa da čuje kak trava raste“

* Niš na svijetu ne razmeš! Tak si glupa da čuješ kak trava raste!

- „i anđelji bi jelji“

* Tak sem finu gibanicu spekla da ju bi i anđelji jelji!

- „imeti glavu za orehe tresti“

* Kak si tak bedasta, kak da imaš glavu za orehe tresti!

- „jajca vagati“

* Kaj si bi išel jajca vagat po tem vremenu?! Kaj nemreš doma biti?!

- „kak da ti je pura kruh zela“

* Obijesila si se kak da ti je pura kruh zela!

- „ko drvena marija“

* Daj se mekni! Stujiš tu kak drvena marija!

- „ko konjski drek na cesti“

* Kaj nemaš duoma? Furt si na ceste kak konjski drek!

- „ko vrit rubača“

* Sikam na svijetu se miješaš de ti je meste i nije! Tak si kak vrit rubača!

- „kramari tržiju, a bedaki kupujeju“

* Toga nam je baš trebale; dok bedaki imaju peneze, kramari tržiju!

- „krasti bogu dane“

* Primi se nekakvuga posla! Cijelji tjeden kradeš bogu dane!

- „križi boži, Bog ti pomози“

* Križi boži, Bog ti pomози! Kaj kišeš, da se nijesi negde prehladela!

- „lanjski snjeg“

* Sad si se zoute zmisljila, im je to lanjski snjeg!

- „mijenjati kapute kak veter puše“

* Saki čas si druge pameti. Mijenjaš kapute kak veter puše!

- „naj mi kajlje spuščati“

* Naj mi kajlje spuščati jer te bum tak vdrapila da ti bu slabe došle!

- „prijeti boga za bradu“

* Drži se važne kak da je prijala boga za bradu!

- „solji na rep deti“

* Kaj mi moreš sad?! Moreš mi solji na rep deti!

- „svijetlji se kak pesje jajce“

* Odi se hmij! Ljice ti se svijetlji kak pesje jajce!

- „šljus kaput“

* Gotuve je! Šljus kaput!

- „tijnke srati“

* Bi vi tijnke sralji da mene nema!

- „vaditi mast“

* Iovak mi je dost teške radi sega, naj mi još i ti mast vaditi!

- „vragu z torbe zišel“

* Tak je zločest kak da je vragu z torbe zišel!

- „vrane mozak popile“

* Kakvu si to pak bedastoču napravila?! Kaj su ti vrane mozak popile, da niš ne misliš?

- „v rožu je ciljala, a drek pogudila“

* V rožu je ciljala, a v drek je pogudila! Ze svakuga v selu je bedake dijelala, a sad si je pravu robu našla !

- „z roždami rit brisati“

* S tobu je posla imeti iste kak i z roždami rit brisati!

- „zvan haj, znutra fuj“

* Pri tebe je zvan haj, znutra fuj! Glavne da si se ti nadišala, a to kaj se nisi oprala to nije važne!

- „živiš kak bik na gmanju“

* O ničem ne vodiš računa, živiš kak bik na gmanju!

- „živiš kak bubreg v loju“

* V naše hiže ti živiš kak bubreg v loju! Nit' brige, nit' pameti!

ZAKLJUČAK

Općina Jakovlje nalazi se u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, na 30-ak km od Zagreba. Općinu čine tri naselja: Jakovlje, Kraljev Vrh i Igrišće. Jakovlje je danas najviše poznato po dvorcu Jakovlje, koji se nalazi u središtu mjesta, u sklopu kojeg je smješten Međunarodni park skulptura Jakovlje. Pišući diplomski rad pronašla sam dosta knjiga, članaka i zapisa o povijesti, običajima i specifičnostima općine Jakovlje, ali govor Jakovlja vrlo se rijetko ili gotovo uopće ne spominje. Zato se nadam da će se naći netko tko će dublje i temeljitije istražiti ti područje.

Svaki govor je jedinstven i vrijedan, te bi ga trebalo sačuvati od izumiranja. Govor Jakovlja pripada u kajkavske zagorske govore. Utjecaj suvremenog standardnog jezika, kao i utjecaj tehnologije vidljiv je u svim područjima života, pa tako i u govoru. Istražujući specifičnosti svoga kraja i sakupljajući riječi od obitelji i mještana uvidjela sam da većina mještana govori mješavinom standardnog književnog jezika i jakovljanskog, zagorskog govora. Tek manji dio starijeg stanovništva koristi čisti izvorni, jakovljanski govor i stare riječi. Mislim da je izrazito važno izgraditi svijest o važnosti svakog izvornog govora kod djece i mladih kako bi se sačuvala njegova vrijednost. To se može ostvariti korištenjem materinskog govora u svakodnevnom govoru, pisanjem malih rječnika poput ovoga koji sam napisala u diplomskom radu, te dubljim istraživanjem izvornog govora. Smatram da sam svojim diplomskim radom doprinijela očuvanju govora i tradicije svoga kraja.

LITERATURA

Vladimir Anić (2006). *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.

Eugenija Barić i sur. (1991). *Hrvatski jezični savjetnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Petar Belinić (1921). *Put g životu Čovječanstva*. Pittsburgh.

Đuro Blažeka (2017). *Rječnik preloške skupine govora međimurskog dijalekta*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Stjepan Ivšić (1996). Kajkavski izgovor uopće. Stjepan Laljak, *Jezik Hrvata kajkavaca* (49-78).Zaprešić: Matica Hrvatska.

Željko Jozić i sur. (2013). *Hrvatski pravopis*.Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Lalić, Z., Hutinović, j. (2013). *Srednji i rani novi vijek. Jakovlje u prošlosti* (4-32). Jakovlje: Općina Jakovlje.

Mijo Lončarić (1996). Grananje. Dinka Juričić, *Kajkavsko narječje* (141-148). Zagreb:Školska knjiga.

Matija Prepelić (1997).Župna crkva Kraljev Vrh. Biserka Starman, *Molimo i vjerujemo I*. Zagreb: Crograf, Jablanovec.

Josip Roglić (2007). Medvedičko prigorje. Mate Matas, *Fizičko geografska obilježja Zagreba i okolice* (68-79). Split-Zagreb-Split: Geografsko društvo.

Težak, S., Babić, S. (1994). *Gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.

Marija Turk (2013). *Jezično kalkiranje u teoriji i praksi : prilog lingvistici jezičnih dodira*.Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada Zagreb i filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci.

Ivica Župan (2006). *Međunarodni park skulptura Jakovlje*. Zagreb: Hrvatsko društvo likovnih umjetnika.

ČASOPISI

Nikola Bonifačić-Rožin (1974).Folklorno kazalište u južnom dijelu Hrvatskog zagorja. *Narodna umjetnost: Hrvatski časopis za etnologiju folkloristiku*. Vol.10 No.1. (222-248).

Zdenko Galić (2017). kao nova, a iz 1910. kapela sv. Doroteje u Jakovlju. *Glas koncila*.br.46/2017.

MREŽNE STRANICE

Zakon o popisu stanovništva, kućanstva i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine (2010). Narodne novine 92/2010. Preuzeto 01.04.2020 iz Službeni list-Zakon o popisu stanovništva, kućanstva i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_92_2587.html

Projekt Wiki-dveri (n.d.) Preuzeto 01.04.2020. iz Dvorac Jakovlje

http://wiki-dveri.info/wiki/Dvorac_Jakovlje

Općina Jakovlje. Općina Jakovlje-Službene stranice općine Jakovlje. Preuzeto 01.04.2020. <https://jakovlje.hr/>

Osnovna škola Jakovlje. (n.d.). Preuzeto 01.04.2020.

<http://os-jakovlje.skole.hr/>

Domitran, I. (2011). *Svadbeni običaji Hrvatskog-zagorja*: Preuzeto 01.04.2020.

<http://www.rodoslovlje.hr/clanci/osvrti/svadbeni-obicaji-hrvatskog-zagorja>

Proksima-udruga za edukaciju i razvoj. (n.d.). *Digitalni zavičaj-jakovlje.com*. Preuzeto 01.04.2020.

<http://www.jakovlje.com/>

Frazeologija. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2020.Preuzeto 02.04.2020.

<https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=20523>

IZJAVA O IZVORNOSTI DIPLOMSKOG RADA

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mog rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

Zahvaljujem mentoru, prof. dr. sc. Đuri Blažeki za pomoć pri odabiru teme diplomskog rada, kao i za savjete i sugestije tijekom njegove izrade.